

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ТЕМА БРОЈА: О фискалној (не)дисциплини и државном буџету са аспекта Министарства рада и социјалне политике, Фонда ПИО и Пореске управе у конференцијском центру „Данас“

ПРВО ДОПРИНОСИ, ПА ПЛАТЕ

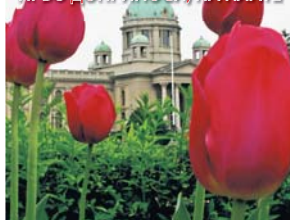

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ПРВО ДОПРИНОСИ, ПА ПЛАТЕ

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија Балкан, Инђија

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Сваког 7. априла, од 1948. године, прославља се Светски дан здравља, чиме се обележава годишњица оснивања Светске здравствене организације (СЗО), посебне организације Уједињених нација која делује као координирајуће тело међународног јавног здравства. СЗО сваке године као тему бира један кључни здравствени проблем са глобалним утицајем и организује међународне, регионалне и локалне догађаје и мотививне активности на овај дан и током целе године. Позивајући све земље да се фокусирају на један здравствени изазов који има велики значај за људе широм

света, оваква глобална кампања пружа прилику да се започне колективна акција заштите и унапређења здравља и благостања људи.

Тема овогодишњег Светског дана здравља је „Старење и здравље“. Током прошлог столећа дужина

животног века је драматично повећана, па ће на свету ускоро бити више старијих људи него деце. Из тог разлога, уз слоган „Добро здравље додаје живот годинама“, овогодишња кампања ће бити усмерена на то како добро здравље може помоћи старијима не само да живе дуже, већ и да воде испуњен и продуктиван живот и прошире своје активно учешће у друштву.

У приручнику СЗО, намењеном организаторима догађаја поводом овогодишњег Светског дана здравља, између осталог се наводи да је здраво старење повезано са здрављем у ранијим фазама живота. Неухрањеност у пренаталном периоду, на пример, може да повећа ризик од болести крвотока и дијабетеса у одраслом добу. Респираторне инфекције у детињству могу касније да повећају ризик од хроничног бронхитиса, док адолесценти са прекомерном телесном тежином ризикују развој многих хроничних болести. Ипак, колико добро старимо зависи од многих фактора. Функционална способност биолошког система расте током првих година живота, достиже свој врхунац у раном одраслом добу и, наравно, након тога опада. Стопа опадања је условљена, барем делимично, и нашим понашањем током целог живота. Ово укључује оно што једемо, колико смо физички

Додали смо године животу, сад да додамо живот годинама

активни, као и наше излагање здравственим ризицима – пушењу, алкохолизму, наркотицима.

Ипак, можда најзанимљивији у овогодишњем приручнику јесу статистички подаци и прогнозе демографа у вези са старењем становништва.

На свету ће бити више људи који ће доживети своје осамдесете или деведесете године него икада раније. Процена је да ће се број 80-годишњака и старијих од 2000. до 2050. готово учетворостручити и износиће 395 милиона. Никада до сада у историји није већина средовечних и старијих одраслих имала живе родитеље, као што је то већ данас случај. Све више деце ће познавати своје бабе и деде, па чак и своје прабабе и праде-

де, посебно прабабе, јер у просеку жене живе шест до осам година дуже него мушкарци.

У прошлом столећу дошло је до невероватног продужетка животног века. Рецимо, 1910. просечна дужина животног века жена у Чилеу била је

33 године, а само век касније она износи 82 године. Ово представља импозантан пораст од скоро 50 година живота у једном веку, и то углавном због побољшања у јавном здрављу.

На свету ће убрзо бити више старијих људи него деце. У наредних пет година, први пут у историји човечанства,

број одраслих особа старости 65 и више година бројно ће надмашити децу млађу од пет година, а до 2050. број ових старијих одраслих биће већи од броја деце старости до 14 година.

Светска по-

пулација рапидно стари. Очекује се да ће се између 2000. и 2050. проценат старијих од 60 година у свету удвостручити са око 11 на 22 одсто, односно да ће укупан број људи старости 60 и више година порастати са 605 милиона на две милијарде.

Земље са ниским и средњим приходима доживеће најбрже и најдраматичније демографске промене. Требало је више од сто година да се удео становништва Француске старости 65 година и више удвостручи са седам на 14 одсто. Насупрот томе, земљама као што су Бразил и Кина биће потребно мање од 25 година да достигну исти раст. Већина старијих људи живи у земљама са ниским или средњим приходима, а до 2050. њихов број ће се повећати за 80 одсто.

В. Кадиф

О ФИСКАЛНОЈ (НЕ)ДИСЦИПЛИНИ И ДРЖАВНОМ БУЏЕТУ У „ДАНАС” КОНФЕРЕНС ЦЕНТРУ

Прво доприноси, па плате

За прва два и по месеца изворни приход Фонда планиран у износу 49 милијарди динара, а наплаћено 50 милијарди, односно за 1,9 одсто више

Како и у којој мери фискална недисциплина, односно неубирање пореских прихода и прихода од доприноса, сива економија, неразвијено финансијско тржиште и изостанак привредних подстицаја утичу на буџет Србије – била је тема расправе одржане крајем марта у конференцијском центру „Данас”.

– Доприноси годинама уназад нису довољни за исплату пензија, па се дотације из буџета сваке године повећавају. Тако су прошле године дотације износили 205 милијарди динара, што је скоро четвртина (24 одсто) буџета земље. То указује на неопходност повећања ефикасности наплате доприноса, над чим Фонд ПИО нема никакву контролу још од 2004. године. Централни регистар обавезног социјалног осигурања, као јединствена и усклађена база података, који треба да профункционише почетком следеће године, биће сигурно од велике помоћи у решавању проблема неплаћања доприноса – истакла је на скупу Радина Тодовић, државни секретар у Министарству рада и социјалне политике.

Пошто контрола уплате доприноса годинама уназад није више у Фонду ПИО, већ у Пореској управи, решење проблема треба тражити у контроли послодаваца приликом уплате плата запосленима, рекао је Драгутин Радосављевић, директор Пореске управе.

– Већ од 1. јула ове године пословне банке ће бити у обавези да спречавају исплату плата за-

Радина Тодовић, Драгана Калиновић, Драгутин Радосављевић и Славенко Гргуријевић

посленима без уплате припадајућих доприноса. Ураћен је регистар привредних субјеката и према тој евиденцији око 250.000 послодаваца има рачуне у 31 пословној банци. Банке практично неће контролисати послодавце већ ће само спречавати уплату зарада запосленима без уплате припадајућих доприноса. Тиме би требало да се спречи да дуг за доприносе настави да расте, јер за пензијско-инвалидско осигурање дуговања по основу доприноса већ износе 254 милијарде динара. Подношење кривичних пријава против несавесних послодаваца – у 2011. поднели смо 1.934, а за прва два месеца ове године 263 кривичне пријаве – и квартално обелодањивање имена највећих дужника требало би да натера послодавце на савесније пословање и смањење дуга за доприносе – сматра директор Радосављевић.

Порези и доприноси су јавни приходи ове државе и њихово плаћање не би смело да буде ствар личне савести послодав-

ца, већ законска обавеза која се редовно измирује, нагласила је Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО.

– Приходи и примања Фонда, према Финансијском плану за 2012. годину, износе 564,6 милијарди динара. Од тог износа за исплату пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања утрошиће се 556,3 милијарде динара. Ова средства Фонд обезбеђује из наплате доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, и то тако што ће 275,6 милијарди бити наплаћено од привреде и непривреде, а 6,8 милијарди путем трансфера РФЗО и НСЗ. Преостали износ средстава од 49 одсто, који недостаје за редовну исплату пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања, представљају обавезе државе за социјална давања која иду преко Фонда и гаранција државе за исплату пензија, и обезбедиће се дотацијама из буџета. Почетком 2012. године имамо конкретне промене у резултатима наплате

доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, које су врло оптимистичне. Наиме, планирали смо да за два и по месеца изворни приход од доприноса износи 49 милијарди динара, а наплаћено је 50 милијарди, односно за 1,9 одсто више. Будући да је наплата изворних прихода била боља, из буџета смо у овом периоду повукли 3,2 милијарде динара мање за исплату пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања. Мишљења сам да почетком године није било значајног скока привредних активности који би резултирао већом наплатом доприноса, већ је то ефекат бројних јавних дискусија у којима је акцентована ова тема и значај наплате доприноса, објављивања списка највећих дужника по основу неплаћених доприноса и, уопште, транспарентног сагледавања и анализе овог проблема од стране свих заинтересованих институција – објаснила је Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО.

В. Анастасијевић

И нтернационални дани разговора уз учешће представника аустријског Завода за пензијско осигурање (PVA) и Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и ове године биће одржани у два наврата – у априлу ће њихов домаћин бити Србија, док је октобар „резервисан“ за Аустрију.

Познато је да је основни циљ организовања дана саветовања обезбеђивање могућности да саветодавци из надлежних организација, као експерти који раде на пословима остваривања права применом споразума о социјалном осигурању закљученог између наше земље и Аустрије, дају конкретне одговоре на питања и правне савете у вези са предметима осигураника који имају периоде осигурања навршене у две државе, као и корисника који су већ остварили неко право по том основу. У разговору са представницима надлежних организација, наравно уз помоћ преводиоца, странка може добити прегршт информација (о статусу у коме се налази њихов предмет, односно фази поступка, висини права и условима за њихово остваривање), што умногоме доприноси разрешењу евентуалних спорних ситуација и убрзању поступка остваривања права.

Да би се омогућило да овакав вид бесплатне правне помоћи буде што доступнији грађанима, а имајући у виду да се очекује велико интересовање за њихово учешће на данима разговора, овај догађај ће, први пут, бити организован на две локације – у Крагујевцу, 24. априла (ако због великог интересовања буде потребно, биће продужен и 25), у згради филијале РФ ПИО Крагујевац (Лепенички булевар 9а), и у Београду, 26. априла, у згради Службе 1 Филијале за град Београд на Новом Београду (Булевар уметности 10). На тај начин, зависно од места пребивалишта, заинтересовани грађани ће моћи да се одреде за ону локацију која им је ближе. Зграда Фонда ПИО на Новом Београду се већ показала као функционална и адекватна за одржавање оваквих догађаја, а након што су пословну зграду Филијале Крагујевац обišли чланови тима оформљеног за организацију дана разговора (представници Фонда и иностраних носилаца осигурања), утврђено је да и она има све неопходне

СРПСКО-АУСТРИЈСКИ ДАНИ РАЗГОВОРА У КРАГУЈЕВЦУ И БЕОГРАДУ

Брже и лакше до правног савета

SRBIJA SERBIEN AUSTRIJA ÖSTERREICH

Međunarodni savetodavni dani

Ako ste zaposleni ili ste bili zaposleni u Srbiji ili Austriji

Stručnjaci nosilaca penzijskog i invalidskog osiguranja Vas savetuju.

Mesto / Termin

KRAGUJEVAC

Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje
Lepenički bulevar 9a, 34000 Kragujevac

24. april 2012. godine

Utorak, od 9.00 do 12.30 časova i od 13.30 do 17.00 časova

Dienstag, von 9.00 bis 12.30 Uhr und von 13.30 bis 17.00 Uhr

Zakazivanje termina: (011) 2017 419 (011) 2017 437

Terminvereinbarung:

Molimo Vas da ne zaboravite da ponosite Vaše dokumente o osiguranju i Vašu ličnu kartu ili pasaport.

Vergessen Sie bitte Ihre Versicherungsunterlagen und Ihren Personalausweis oder Reisepass nicht.

SRBIJA SERBIEN AUSTRIJA ÖSTERREICH

Međunarodni savetodavni dani

Ako ste zaposleni ili ste bili zaposleni u Srbiji ili Austriji

Stručnjaci nosilaca penzijskog i invalidskog osiguranja Vas savetuju.

Mesto / Termin

BEOGRAD

Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje
Bulevar umetnosti 10, 11070 Beograd

26. april 2012. godine

Četvrtak, od 9.00 do 12.30 časova i od 13.30 do 17.00 časova

Donnerstag, von 9.00 bis 12.30 Uhr und von 13.30 bis 17.00 Uhr

Zakazivanje termina: (011) 2017 419 (011) 2017 437

Terminvereinbarung:

Molimo Vas da ne zaboravite da ponosite Vaše dokumente o osiguranju i Vašu ličnu kartu ili pasaport.

Vergessen Sie bitte Ihre Versicherungsunterlagen und Ihren Personalausweis oder Reisepass nicht.

предуслове – одговарајући простор, техничке могућности, добар прилаз згради итд.

Посебан акценат је стављен на обавештавање шире јавности, односно на оглашавање одржавања дана разговора, да би што већи број заинтересованих могао да учествује на овом саветовању. Израђени су двојезични плакати који су благовремено достављени свим организационим јединицама Фонда: дирекцијама, филијалама, службама филијала и испоставама у Србији, ради њиховог истицања на видном месту – на огласним таблама у шалтер салама. Ови плакати су достављени и аустријској страни.

Оглас у коме су, као и на поменути плакатима, наведени термини и места одржавања дана разговора и бројеви телефона путем којих се доласци могу заказати објављен је у дневним новинама „Политика“ и „Вечерње новости“. Приликом заказивања заинтересовани грађани дају своје личне податке (име и презиме, јединствени матични број грађана), наводе разлог због којег желе да учествују на данима разговора, питање које им је спorno и опредељују се у погледу града у који желе да дођу – за Крагујевац или Београд.

Обавештење о данима разговора биће пласирано кроз медије (штампа, телевизија) на подручју целе Србије, а биће и на сајтовима Фонда ПИО и Завода за социјално осигурање. Поред тога, као новина у погледу оглашавања, писано обавештење са свим неопходним информацијама о одржавању дана разговора ће бити директно достављено на више од 200 адреса осигураника на територији Србије који, по подацима из базе Фонда, имају стаж навршен у Аустрији, а још нису остварили право на пензију.

Имајући у виду да је велики број наших грађана који су одређени период осигурања навршили у Аустрији, може се очекивати њихов значајан одзив и попуњавање свих предвиђених термина. Са аспекта примене билатералног споразума и ефикасности у спровођењу поступка остваривања права, не треба сумњати да ће и ови дани разговора допринети наставку успешне и конструктивне српско-аустријске сарадње на пољу социјалног осигурања.

Александра Банић,
саветник директора Фонда ПИО

Три месеца примене одредби за професионална војна лица

Од 1. јануара ове године послове обезбеђивања и спровођења пензијског и инвалидског осигурања, као и финансијског пословања Фонда за социјално осигурање војних осигураника (СОВО) преузео је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање. Прецизније, преузимање послова подразумева само део који се односи на остваривање права из ПИО (право на пензију, право на новчану накнаду за телесно оштећење, право на помоћ и негу другог лица и право на накнаду погребних трошкова).

О спајању фондова је већ било доста речи, а с обзиром да је протекло три месеца, Светлана Цебула, начелница Одељења за интерну контролу, судску праксу, међународну регулативу и развој ПИО, објашњава како се ови послови одвијају у пракси.

– У базу података матичне евиденције Фонда ПИО пребацили смо, односно преузели све податке војних осигураника од 1996. године, јер је то година од које Војни фонд располаже прецизним подацима о зарадама у војсци. Професионална војна лица, с обзиром на то да раде на специфичним пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, и према важећим одредбама стичу и остварују право на пензију под посебним условима. Важно је нагласити да осигураник може остварити све повољности само ако је у моменту подношења захтева за остваривање права на пензију био запослен као професионално војно лице. За разлику од других осигураника (осим оних који такође остварују пензију под посебним условима, нпр. запослени у МУП-у), обрачун висине пензије за ову категорију се врши према подацима о зарадама почев од 1. јануара 1996. То је још једна повољност будући да се осталим категоријама осигураника за израчунавање годишњег коефицијента узима период од 1. јануара 1970 – каже Светлана Цебула.

Пријаве података за матичну евиденцију о осигураницима из пензијског и инвалидског осигурања (образац М) за сва професионална војна лица подносе се Филијали за град Београд (у Немањиној улици).

– Закон предвиђа да се за професионална војна лица пријаве за матичну евиденцију подносе организационој јединици Фонда према седишту послодавца. С обзиром на то да је професионалним војним лицима послодавац Министарство одбране, надлежна је,

дакле, београдска филијала Фонда ПИО. То се не односи на цивилна лица која су на служби у војсци, јер се за њих и даље пријаве података за матичну евиденцију подносе према седишту пословне јединице послодавца. Филијала у Немањиној улици је такође надлежна да одлучује по захтевима војних осигураника, или чланова њихових породица у случају да је осигураник преминуо.

Један број ових осигураника стаж је навршио ван граница Србије.

– За војне, као и за све друге осигуранике који имају навршен стаж у иностранству, приликом решавања захтева за остваривање права на пензију примењиваће се међународни уговори. То, међутим, такође важи од 1. јануара ове године будући да Фонд СОВО није примењивао конвенције. Истовремено ће тим корисницима, ако живе у иностранству, бити обезбеђен трансфер пензије и новчаних накнада у складу са међународним уговором, односно под условом реципроцитета. Од 1. 1. 1973. до датума који је утврђен сваким споразумом о социјалном осигурању закљученим са државама бивше СФРЈ, стаж који је неко навршио као професионално војно лице, без обзира да ли је то још увек, пада на терет државе уговорнице чији је појединац држављанин, а ако поседује двојно држављанство, на терет државе у којој је његово пребивалиште – наглашава Цебула.

Војни осигуранци су до консолидације имали своју посебну лекарску комисију која је радила вештачење оцене радне способности.

– Сада, међутим, само предлог за вештачење (образац 1) даје председник Више војно-лекарске комисије која је до почетка ове године била надлежна за давање налаза, оцене и мишљења о радној способности, али вештачење обављају лекари вештачи РФ ПИО, те дају и коначну оцену. Такође, корисници инвалидске пензије немају контролни преглед који је за све друге категорије обавезан у року од три године од дана утврђивања инвалидности, осим у случајевима предвиђеним Правилником о вештачењу. Када се утврди инвалидност код професионалног војног лица, утврђује се потпуна неспособност за рад у професионалној војној служби, али они могу да наставе да раде било који други посао који обављају цивилна лица. Треба рећи и да брачни друг професионалног војног лица које је погинуло за време дејстава стиче право на породичну пензију без обзира на прописане године живота, под условом да није поново склопио брак, а пензија се одређује у висини од 100 одсто пензије која би осигураннику припадала у часу смрти – наводи Светлана Цебула, начелница Одељења за интерну контролу, судску праксу, међународну регулативу и развој ПИО.

Јелена Оцић

Одлична сарадња са Фондом ПИО

Захваљујући ефикасној обради захтева, до краја априла ће бити прослеђени предлози за ранг-листе

Од првог марта пензионерске организације широм Србије имале су посла напретек. Фонд ПИО је, да подсетимо, и ове године обезбедио средства за бесплатну рехабилитацију у бањама за пензионере са најнижим примањима, те су сви заинтересовани који су испуњавали потребне услове, уз

штем у Србији, чија пензија за јануар, односно фебруар није била виша од износа просечне пензије, односно од 22.334 динара. Очекује се, на основу висине издвојених средстава (275,6 милиона динара), да на бесплатну рехабилитацију у једну од 25 бања Србије оде око 9.500 пензионера.

Само на територији Београда поднето је око 6.000 захтева, који су приспели у Фонд ПИО, а већ је обрађено око 1.500, што значи да ће до краја априла цео посао у Фонду бити завршен и предлози за ранг-листе просле-

На утврђени списак корисника пензија који испуњавају услове за одлазак на рехабилитацију може да се поднесе приговор надлежној комисији у року од осам дана од дана објављивања ранг-листе. Комисија у року од три дана разматра приговоре, утврђује коначну листу пензионера који су остварили право на рехабилитацију и објављује је на огласној табли општинске организације корисника, филијале Фонда, односно службе филијале и испоставе. У саставу комисије која упућује на рехабилитацију је и лекар вештак.

рехабилитацију пријавило око 240 пензионера, док је број корисника који ће отићи у бање 57. Надежда Блажић, председница организације у Брусу, похвалила је изузетан однос запослених у филијали у Крушевцу, не само на задацима везаним за упућивање на рехабилитацију, него и на свим другим пословима значајним за пензионере.

И Стојан Нешић, који је на челу општинске организације пензионера у Зајечару, као и његове колеге из неколико других градова, похвално се изразио о запосленима у надлежној филијали РФ ПИО, и рекао да је владало велико интересовање за конкурс, с обзиром на то да је поднето више од 300 захтева а има 55 места за бесплатну рехабилитацију у бањама.

Бесплатна рехабилитација подразумева лекарски преглед, терапију, као и трошкове превоза у износу аутобуске, односно возне карте другог разреда. Ове године први пут Фонд ПИО сноси и трошкове за пратиоца детета које је корисник породичне пензије по основу неспособности за самосталан живот и рад.

Један од услова конкурса био је и да корисници, поред пензије, немају друга лична примања. На оглас су могли да се јаве и пензионери који су право остварили применом домаћих прописа и на основу међународних уговора само ако збир тих пензија не прелази наведених 22.334 динара (прерачунато по средњем курсу НБС на дан 13. јануара 2012. године, 1 евро = 104,3584 динара). Услов је био и да право на бесплатну рехабилитацију није коришћено у последњих пет година, а пољопривредни пензионери, уз поменуто, морали су да имају и најмање 10 година стажа по основу бављења пољопривредном делатношћу.

Јелена Оцић

неопходну документацију, могли да се пријаве у пензионерским организацијама и удружењима према месту пребивалишта. Последњи дан за пријем захтева био је 23. март.

Могућност бесплатне рехабилитације у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима током ове године, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија са пребивали-

ђени општинским организацијама пензионера. У организацији пензионера београдске општине Палилула су чак, због ефикасног обављања послова и, како су навели, беспрекорне сарадње, изразили посебну захвалност запосленима у Фонду – Рајни Гајић Јаковљевић, Драгици Ђорђевић и Гордани Компировић, које поред других задатака раде и на пословима везаним за бесплатну рехабилитацију.

Према речима Љиљане Петров, председнице пензионерске организације у Зрењанину, поднето је око 500 захтева, а удружење је током конкурса одлично сарађивало са запосленима у Покрајинском фонду ПИО. У Великом Градишту су навели да је захтеве поднело 58 корисника а да је комуникација са пожаревачком филијалом Фонда била на завидном нивоу. У Смедеревској Паланци се, слично као лане, и ове године за бесплатну

НИШ

На рехабилитацију 351 пензионер

Рехабилитацију у лечилиштима Србије, о трошку РФ ПИО, у трајању од 10 дана користиће 351 старосни, инвалидски и породични пензионер из Ниша. Највећи број њих (214) корисници су старосних пензија, 74 су породични пензионери, а 63 инвалидски. Удружењу пензионера града Ниша до 23. марта поднета је 1.321 пријава, које су прослеђене нишкој филијали Фонда ПИО, а списак корисника који испуњавају услове за упућивање на рехабилитацију биће објављен на огласној табли Удружења пензионера, у Новопазарској улици, и филијали Фонда.

На десетодневну рехабилитацију ће отићи и 49 алексиначких пензионера, 19 из Дољевца, по осам из Гаџиног Хана и Меровине и седморо из Ражња.

С. Н.

ТОПЛИЦА

У бање о трошку Фонда ПИО 111 корисника

Од скоро девет и по хиљада пензионера који ће ове године ићи на бесплатну рехабилитацију у бање Србије – из четири општине у Топлици то право ће користити 111 пензионера свих делатности.

У топличким општинама евидентирано је 22.186 пензионера свих категорија. Највише их је из

категије запослених – 16.185, пољопривредних пензионера је 5.395, а најмањи број чине бивше занатлије – 606. Ове године ће из Топлице у бање Србије бесплатно отићи највише пензионера из редова бивших запослених – 101 (из Прокупља 53, Куршумлије 22, а по 13 из општина Блаце и Житорађа). Десет места је обезбеђено за пензионере из категорије пољопривредника и самосталних делатности и код њих ће се направити јединствена ранг-листа свих општина. Интересовање за коришћење бесплатног опоравка у бањама и рехабилитационим центрима међу пензионерима Топлице је велико, о чему сведочи и податак да је поднето више од хиљаду захтева.

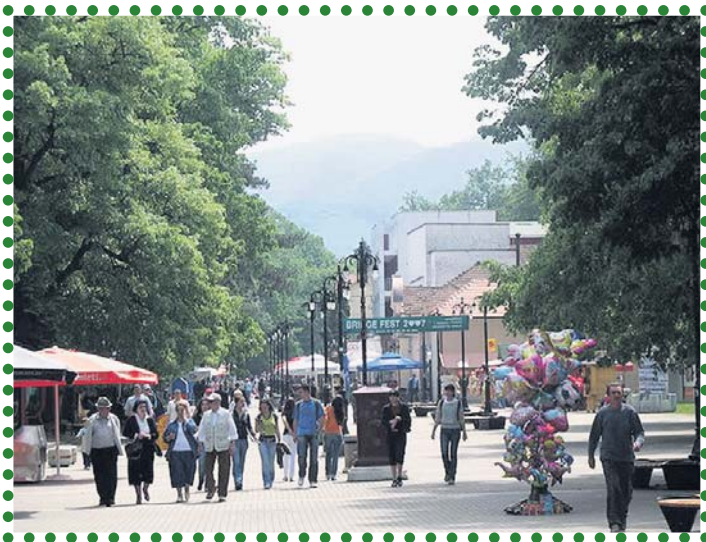
Ж. Д.

СВРЉИГ

Велико интересовање за одлазак у бање

У Удружењу пензионера општине Сврљиг завршено је пријављивање за коришћење десетодневне рехабилитације о трошку Фонда ПИО у бањама Србије. Удружењу је поднето око 140 захтева, приближно исти број као и лане, а места има за 19 пензионера из свих категорија: старосних, породичних и инвалидских. Пољопривредни пензионери и бивше занатлије предвиђени су у оквиру квоте за регион. Ко ће у бање, одлучиће комисија Фонда ПИО у Нишу. Кандидати су уз захтев поднели и лекарску документацију, каже Топлица Ћорђевић, секретар Удружења пензионера у Сврљигу, и додаје да пензионери који су већ користили ову повластицу могу поново у бање тек после пет година. И ове године трошкови превоза иду на терет Фонда ПИО.

С. Ћорђевић

Средства ЕУ за пројекат социјалне инклузије

Граду Новом Саду одобрен је пројекат из области социјалне инклузије под називом „Сервиси кућне неге“, који ће се реализовати у партнерству са градским Центром за социјални рад и Новосадским хуманитарним центром. Циљ пројекта је допринос процесу интеграције избеглих и интерно расељених лица у друштво, односно помоћ у решавању њихових егзистенцијалних проблема и оспособљавању за самосталан живот.

Вредност пројекта је 111.000 евра, а финансираће га Делегација Европске уније у Републици Србији, кроз пројекат „Унапређење права, запошљавања и животних услова избеглих и расељених лица у Србији“. Пројекат ће трајати 13 месеци, а његове основне активности су успостављање тима службе помоћи у кући, пружање услуге кућне неге и помоћи циљним групама у Новом Саду и приградским насељима, као и координација и сарадња између свих учесника на локалном и покрајинском нивоу.

Стигла прва рата за београдске пензионере

Последњих мартовских дана почела је исплата помоћи београдским пензионерима са најнижим примањима. Корисници чије су пензије ниже од 16.157,60 динара, којих у главном граду има око 65.000, добиће прву овогодишњу рату од 4.000 динара.

Како сазнајемо у Скупштини града, од следеће исплате лимит више неће бити прецизиран у динарском износу, већ ће износити 35 одсто просечне зараде у Београду у том периоду.

Да подсетимо, ова помоћ се београдским пензионерима исплаћује квартално већ четврту годину заредом.

Први светски конгрес о здравом старењу 2012.

У Куала Лумпур (Малезија), од 19. до 22. марта, одржан је Први светски конгрес о здравом старењу, са темом „Еволуција: холистички приступ старењу у доба промена“. Овај конгрес, у организацији Малезијског друштва за здраво старење, а уз подршку Светске здравствене организације, окупио је ре-

номиране предаваче и делегате из целог света. То је била прилика да се размене знања о здравом старењу, а скуп је био намењен свим конвенционалним и алтернативним здравственим радницима, удруженим пружаоцима здравствених услуга и другима са интересима у здравом старењу.

Међународни експерти у области здравог старења приступили су му са више аспеката, укључујући друштвено-политички ниво, физички, емоционални и психолошки, као и духовни ниво, а поред превенције и управљања здрављем, говорили су и о најновијим истраживањима како у званичној, тако и у алтернативној медицини.

Представе за пензионере у Атељеу 212

Град Београд и позориште Атеље 212 организују акцију „Ваш град, Ваше позориште“, намењену пензионерима свих београдских општина. Од априла до јуна Атеље 212 ће, у оквиру редовног репертоара, изводити једну представу недељно само за пензионере. Представе ће се играти од 13 часова а повлашћена цена карте, која се може добити уз потврду о последњем пензијском чеку, износиће 212 динара.

Субвенције за самозапошљавање Рома

Национална служба за запошљавање расписала је, средином марта, јавне позиве за доделу субвенција за самозапошљавање особа ромске националности, као и за послодавце који за њих отворе нова радна места. Конкурси су намењени незапосленим Ромима који су на евиденцији НСЗ.

Износ од 160.000 динара бесповратне субвенције за самозапошљавање доделиће се незапосленом лицу ромске националности ради оснивања сопствене радње, задруге или неког другог облика предузетништва. Субвенција послодавцима за отварање нових радних места одобрава се бесповратно, у једнократном износу, пропорционално развијености општине. У неразвијеним општинама послодавац може добити од 300.000 до 400.000 динара по радном месту, у зависности од тога колико људи запошљава. У општинама треће групе развијености добиће 200.000 динара за исту намену, док за послодавце из општина прве и друге групе развијености ова субвенција износи 100.000 динара по раднику.

Конкурси су отворени до 10. априла, а право учешћа имају незапослена лица ромске популације и послодавци у приватном сектору. Додатне информације се могу добити у свакој филијали НСЗ, или на сајту www.nsz.gov.rs.

Просечна зарада у фебруару 40.003 динара

Просечна нето зарада у Србији у фебруару ове године била је 40.003 динара и у односу на претходни месец номинално је виша за 9,2 одсто, а реално за 8,3 одсто, саопштио је Републички завод за статистику.

Просечна бруто зарада у фебруару износила је 55.505 динара, што је у односу на јануар номинално више за 9,2 одсто, а реално за 8,3 одсто. Просечна нето зарада у фебруару у односу на исти месец лане номинално је виша за 12,6, а реално за 7,3 одсто. Просечна бруто зарада у фебруару 2012. године у односу на просечну бруто зараду у фебруару 2011, номинално је виша за 12,4, а реално за 7,1 одсто.

Просечна нето зарада исплаћена у периоду јануар–фебруар 2012. године, у односу на просечну зараду у истом периоду прошле године, номинално је виша за 10,1 одсто, а реално за 4,7 одсто. Просечна бруто зарада у прва два месеца ове године у односу на исти период 2011. номинално је виша за 9,8 одсто, а реално за 4,4 одсто.

Шид: једнократна помоћ за пензионере

У општини Шид расписан је јавни позив за доделу једнократне новчане помоћи пензионерима чија су месечна примања испод 10.000 динара и социјално незбринутим особама старијим од 65 година. Према речима председнице општине Шид, Наташе Цвјетковић, пријавило се 1.300 лица, а исплата новчаних накнада од по 3.000 динара почеће 2. априла.

Сајам запошљавања и стручних пракси „КОНТЕХ 12“

Шести сајам запошљавања и стручних пракси „КОНТЕХ 12“ одржан је 21. и 22. марта на Факултету техничких наука у Новом Саду, у организацији студентске организације „Истек лц“. Ово је једини сајам запошљавања на којем студенти и дипломци, осим шансе за запослење, добијају и могућност за одрађивање стручних пракси.

На овогодишњем КОНТЕХ-у посао и праксу углавном су нудиле фирме из области информационах и комуникационих технологија.

Светски дан вода

Светски дан вода обележен је 22. марта у Србији и широм света бројним манифестацијама. Овогодишња тема „Вода и храна – доступност и безбедност“ одабрана је да би се истакла важност воде у производњи хране, као и чињеница колика је количина воде неопходна за њену производњу.

Данас се на планети храни седам милијарди људи, а очекује се да ће их до 2050. бити две милијарде више. Статистика говори да свако од нас пије 2-4 литра воде дневно, а већина воде коју унесемо налази се у храни коју једемо. Запањује податак да је, на пример, за производњу килограма јунетине потребно 15.000 литара воде, док је 1.500 литара неопходно да би се добио килограм пшенице, а да се око 30 одсто произведене хране широм света баца, па је вода која је искоришћена за њену производњу заувек изгубљена.

Због тога у свим сегментима производног ланца постоје мере које се могу предузети да се вода сачува, а да се истовремено обезбеди и довољно хране.

Количине подземних и површинских вода у Србији за сада су довољне за потребе производње хране, али је неопходно њихово рационално коришћење, јер се наша земља по питању водних ресурса сврстава међу сиромашнија подручја у Европи.

Исплата пензија

Исплата другог дела фебруарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 24. марта за кориснике који пензије примају на текући рачун.

Бившим пољопривредницима други део пензија за фебруар исплаћен је 21. марта.

Пензионери самосталних делатности примиће своје целе мартовске пензије 3. априла, а војни пензионери 6. априла.

Прокупље: добар дан, комшија

Пројекат „Добар дан, комшија“, са којим су четири општине у Србији – Трстеник, Врњачка Бања, Горњи Милановац и Прокупље, конкурисале код фондова Европске уније, добио је подршку и за његову реализацију ове општине добиле су укупно 360.000 евра. Пројектом је предвиђено пружање помоћи породицама са децом и младима до 26. године са посебним потребама.

Општина Прокупље је за овај подухват ангажовала невладину организацију ЕХО за пружање конкретне помоћи.

Ради се о ангажовању пет неговатељица које помажу у 36 породица на подручју ове општине, од којих трећина живи у руралном делу. Негователнице у граду помажу породицама два пута недељно по два сата, док на сеоском подручју то чине једном у седам дана.

Циљ пројекта је квалитетнији живот младих са посебним потребама. За сваког корисника урађен је посебан програм рада – по његовом интересовању. Програм „Добар дан, комшија“ у општини Прокупље трајаће годину и по дана.

КО И ПОД КОЈИМ УСЛОВИМА МОЖЕ ДА РАДИ ПОСЛЕ ПЕНЗИОНИСАЊА

За неке жеља, за неке потреба

Дочекати заслужени одлазак у пензију и заборавити на свакодневне обавезе и рано устајање за већину људи је нешто што се жељно ишчекује, али је доста и оних који одлазак у пензију доживљавају као својеврсни крај активног живота и желе да продуже да раде и након пензионисања. Има и оних којима износ на пензијском чеку не може да покрије ни основне животне потребе па даљи рад представља једину могућност за одржавање животног стандарда. Закон, међутим, јасно поставља границе, односно прописује ко, како и под којим условима може да ради и после одласка у пензију.

У најповољнијем положају су старосни пензионери јер су своје одрадили, односно пензионисали су се са пуним радним стажом или са годинама живота прописаним законом, па им његове одредбе дозвољавају да се поново укључе у скоро сваку врсту осигурања. Једноставно речено, они могу да раде на одређено, на неодређено, по уговору о делу, да покрену самосталну делатност, и за то време им се несметано исплаћује и зарађена пензија. Наравно да и на новом послу плаћају доприносе за пензијско и инвалидско осигурање,

па по том основу по завршетку новог радног ангажмана (који није трајао краће од годину дана), могу да траже прерачун пензије. То се, да напоменемо, не ради по службеној дужности, већ се подноси захтев надлежној филијали Фонда ПИО. По прерачуну, уколико је нова пензија мања од оне коју већ прима (што може да се догоди ако је плата пре пензионисања била знатно виша од оне коју је примао на новом радном месту по одласку у пензију), корисник ће бити позван и обавештен о томе. Корисник у том случају одлучује да одустане од захтева и наставља да прима пензију

коју је и пре тога примао. Једина осигурања на која старосни пензионер не може да се пријави су пољопривредно осигурање и оно по члану 15 Закона о ПИО, које сам уплаћује.

Инвалидски пензионери могу да раде само по уговору о делу и у том случају им се не обуставља исплата пензије. Свака друга врста осигурања у коју би се укључили доводи у питање даље коришћење инвалидске пензије. У случају да неко од ових правила није испоштовано, инвалидски пензионер најпре бива позван на контролни лекарски преглед после кога се одлучује да ли може даље да

користи инвалидску пензију. То значи да ако лекар вештак установи да код инвалидског пензионера више не постоји потпуни губитак радне способности, престаје и право на инвалидску пензију.

Када је о војним инвалидским пензионерима реч, ситуација је другачија. Њихова неспособност за рад односи се само на обављање војне службе, тако да у цивилству потпуно несметано могу да раде и после одласка у пензију.

Породични пензионери, према најновијим прописима, могу да раде само по уговору о делу, под условом да накнада коју за то примају не прелази 50 одсто најниже основице осигурања. Уколико накнада прелази овај лимит, исплата породичне пензије се обуставља.

Разлика између старосних и инвалидских и породичних пензионера који раде после пензионисања је у томе што ови други, дакле инвалидски и породични, немају право на прерачун пензије, односно на њен нови износ – код породичних пензионера зато што су то изведена права из покојниковог радног стажа, а код инвалидских јер је стаж прекинут због потпуног губитка радне способности.

В. Анастасијевић

БРОЈ КОРИСНИКА ПО ВРСТИ ПЕНЗИЈЕ И ПРОСЕЧАН ИЗНОС ПЕНЗИЈЕ У ЈАНУАРУ 2012.

	Старосне		Инвалидске		Породичне		УКУПНО	
	Број	Просечна пензија	Број	Просечна пензија	Број	Просечна пензија	Број	Просечна пензија
ЗАПОСЛЕНИ	731.777	27.167	313.694	21.753	313.919	17.537	1.359.390	23.694
ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА ЛИЦА	24.187	48.736	6.204	40.843	16.723	33.232	47.114	42.194
САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ	29.745	26.771	17.135	22.848	15.364	16.771	62.244	23.223
ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ	179.470	9.667	13.743	10.093	25.489	6.865	218.702	9.367
УКУПНО СВЕ КАТЕГОРИЈЕ	Старосне		Инвалидске		Породичне		УКУПНО	
ПРОСЕК БРОЈА КОРИСНИКА за период	965.179		350.776		371.495		1.687.450	
Структура броја корисника за период	57,2%		20,8%		22,0%		100,0%	

О правима и могућностима запошљавања

Савез инвалида рада Војводине организовао је, у сурорганизацији са Покрајинским секретаријатом за рад, запошљавање и равноправност полова, Покрајинским фондом ПИО и суботичком Филијалом НСЗ, 23. марта, у Суботици стручно саветовање на тему „Закон о рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом и подстицање запошљавања особа са инвалидитетом – инвалида рада“.

Славко Имрић, директор Покрајинског фонда ПИО, оценио је да је ово саветовање веома значајно у погледу сагледавања онога што би требало поправљати у прописима, али и у формулисању додатних мера које треба предузети да би се побољшало запошљавање ОСИ.

– Овај скуп је један у низу које ћемо одржати на тему ефикаснијег запошљавања ОСИ и инвалида рада, јер је подршка запошљавању што већег броја ових људи трајни задатак наше организације и у томе имамо вишегодишњи континуитет – нагласио је домаћин скупа, Станко Нимчевић, председник градске организације СИР Суботице и функционер републичког СИР.

Стана Свиларов, председник СИР Војводине, навела је да су за сурорганизаторе овог едукативног окупљања изабрали институције од којих очекују да им својим ангажовањем помогну у остваривању стриктне примене Закона о рехабилитацији и запошљавању ОСИ, као и у контроли његове примене. По њеним речима, у Војводини има око 6.000 инвалида рада који примају делимичну инвалидску пензију, а упркос законској обавези, мање од половине укупног броја предузећа запошљава особе са инвалидитетом. У неким ситуацијама послодавци чак не поштују ни законску обавезу о распоређивању запосле-

Станко Нимчевић,
Стана Свиларов
и Славко Имрић

них инвалида рада на одговарајуће послове.

О проблему прилагођавања радног места за особе са инвалидитетом које имају радну способност говорио је и др Милорад Орловић, начелник Одељења за медицинско вештачење у Покрајинском фонду ПИО. Према Орловићевим речима, када комисија за процену категорије инвалидности у НСЗ оцени да одређена особа са инвалидитетом може да се запосли под посебним условима, то обавезује послодавца да прилагоди радно место за њу. Рецимо, када су у питању особе оболеле од мултипле склерозе или паралије које су везане за инвалидска колица, а желе да раде, за њих послодавци морају да прилагоде приступ и прилаз радном месту – без архитектонских баријера, као и да обезбеде остале услове да би им радно место било приступачно. То свакако изискује повећана улагања, али је држава у Закону о рехабилитацији и запошљавању ОСИ предвидела програм рефундације поменутих трошкова, што

су послодавци досад веома мало користили.

– Потребно је да наше друштво форсира овај хумани приступ запошљавању ОСИ које имају одређену радну способност, и да им пружи праву шансу да се остваре у раду и тако зарађују свој хлеб, а тиме и да дају допринос друштвеној заједници – поручио је др Орловић.

Владимир Пешић, помоћник министра у Министарству рада и социјалне политике, истакао је да су, према подацима из НСЗ, након доношења Закона о запошљавању ОСИ видљиви бољи резултати приликом њиховог запошљавања, али и да још постоје значајни изазови у његовој примени. Евидентно је, као и у неким земљама ЕУ које имају сличан закон, да се фонд у који уплаћују пенале они који не желе или не могу да запосле ОСИ, значајно пуни и у Србији. То значи да има још простора за запошљавање инвалидних особа и да послодавци немају довољно информација о њиховим радним способностима. С друге стране, уочено је да ОСИ имају

страх да ће изгубити неко право које већ користе ако се запосле. Рецимо, новчану накнаду за туђу помоћ и негу, што није тачно и говори о томе да је потребна додатна едукација ОСИ кроз овакве скупове. Владимир Пешић је указао и на потребу учења и подизања нивоа образовања ОСИ, јер статистике показују да тако имају мање проблема да пронађу посао.

Сумирајући поруке са саветовања, Славко Имрић је истакао да је примена Закона о рехабилитацији и запошљавању ОСИ донела промену тренда и напредак у области њиховог запошљавања. На скупу се чуло и то да је ангажовање надлежних државних институција, Министарства рада и социјалне политике, Покрајинског секретаријата за рад и НСЗ, у овој области велико и често превазилази обавезне оквире, али и да је улога Самосталног синдиката Србије, као партнера Савеза инвалида рада у борби за остваривање радних права ОСИ, изузетна, и у сталном је успону.

Мирослав Мектеровић

СЕМИНАР О БЕЗБЕДНОСТИ НА РАДУ

Сертификати за раднике Фонда ПИО

У организацији Центра за развој људских ресурса МНГ центар, недавно је одржан семинар из области безбедности и здравља на раду, коме је из Фонда ПИО, заједно са колегама из београдске филијале и Дирекције, присуствовао Милан Врачар, самостални стручни сарадник за послове безбедности и здравља на раду, противпожарне заштите и народне одбране у Служби Филијале за град Београд.

– Предавања су била веома значајна за посао којим се бавим, с обзиром на то да он подразумева широк и сложен спектар задатака из ове области, као и велику одговорност. Зато сви запослени на овим пословима пре свега морају да имају положен стручни испит. Савремен приступ заштити на раду подразумева стално унапређивање, увођење нових прописа и стандарда, а пре свега превентиву. Вера Божић Трефалт, директор Управе за безбедност и здравље на раду при ресорном министарству, говорила је о прописима који су донети током 2011 (неки се већ примењују, а поједини ће поче-

ти да се примењују од 2013. до 2016), затим о Сеулској и Истанбулској декларацији о безбедности и здрављу на раду, а такође и о осигурању у случају повреда на раду и професионалних болести. Поред ње, предавали су и Предраг Марић, помоћник министра и начелник Сектора за ванредне ситуације у Министарству унутрашњих послова, који је објаснио значај добре комуникације и улоге медија у ванредним ситуацијама, и др Зоран Кековић, професор на Факултету безбедности, који је говорио о процени ризика у ванредним ситуацијама и о међународним и националним стандардима и прописима – каже Врачар.

Током 2009. године код нас је само у ванредним догађајима (пожари, технолошки инциденти, експлозије и друго) погинуло чак 700 особа, и начињена материјална штета од 140.559.844.500 динара. А поред материјалних, постоје и немерљиви нематеријални губици и пратеће последице.

– Циљ семинара био је да се на основу истраживања, знања, искуства, као и про-

писа и стандарда подигне свест о улози и одговорности приликом процене ризика, а стручна процена ризика је први корак у остваривању свих видова безбедности. На предавањима су посебно биле апострофиране теме везане за медије – представницима медија предочени су мерљиви показатељи позитивних и негативних наступа у ванредним ситуацијама. Рецимо, када је недавно услед временских неприлика проглашена ванредна ситуација, значај медија је био непроцењив и одиграли су велику улогу код помоћи угроженима – наводи Милан Врачар.

Сви полазници су на крају семинара добили сертификат којим се потврђује да разумеју утицај примене закона и стандарда у области процене ризика на рационализацију ресурса и смањење издатака безбедности организације, као и да су способни да омогуће свима који доносе одлуке у организацијама да стекну увид у све последице поступања, односно непоступања по извршеној процени ризика.

Ј. Оцић

ДЕВЕТ ЈАВНИХ ПОЗИВА НСЗ У 2012.

Веће субвенције за ОСИ

– У републичком буџету предвиђено је за овогодишње програме запошљавања више од 3,4 милијарде динара – изјавио је Владимир Срдић, директор Покрајинске службе за запошљавање, приликом представљања девет објављених јавних позива Националне службе за запошљавање у 2012. години.

Према Срдићевим речима, за незапослена лица и послодавце на нивоу Републике међу актуелним јавним позивима НСЗ који су објављени у фебруару ове године објављен је и један нови програм – јавни позив за реализацију програма стицања практичних знања. Он је намењен послодавцима који запошљавају незапослене без квалификација ради стицања практичних знања и вештина за рад обављањем једноставних, конкретних послова. Осталих осам јавних позива исти су као и лањске године. То су: јавни позив за учешће у финансирању програма обуке на захтев послодавца, затим за реализацију програма стручне праксе, јавни позив послодавцима за доделу

субвенције за отварање нових радних места, јавни позив незапосленим лицима за доделу субвенције за самозапошљавање, конкурс за рефундацију трошкова подршке особама са инвалидитетом (ОСИ) које се запошљавају под посебним условима, затим за доделу субвенције зараде за запошљавање ОСИ без радног искуства и конкурс за организовање спровођења јавних радова на којима се ангажују ОСИ или асистенти.

Директор Покрајинске службе запошљавања нагласио је да ће ове године приликом доделе

субвенција за отварање нових радних места приоритет и већи износ добити послодавци који запошљавају особе са инвалидитетом. Такође, уколико се на новоотвореним радним местима запошљавају ОСИ, субвенцију могу користити и послодавци из јавног сектора. Предвиђено је и да приликом доделе субвенција за самозапошљавање, особе са инвалидитетом које се одлуче да покрену сопствени посао буду субвенционисане већим износом у односу на остале категорије незапослених.

М. Мектеровић

СТРАТЕГИЈА ПРИСТУПАЧНОСТИ ГРАДА НОВОГ САДА

Да кретање буде лакше

У новосадској Градској кући недавно је представљен Нацрт Стратегије приступачности града Новог Сада за период од 2012. до 2018. године.

Сања Стојановић, чланица Градског већа и председница Тима за приступачност, нагласила је да Стратегија није обухватила само проблеме особа са инвалидитетом, већ и старијих суграђана, трудница, родитеља са децом, повређених и других који имају тешкоће у кретању и који се свакодневно сусрећу са баријерама.

Миодраг Почуча, координатор Тима, истакао је да је Стратегија концептирана тако да покрије три основне секторске групе: јавне површине и јавни превоз, објекте намењене за јавно коришћење и информације, комуникације и услуге. По речима Игора Павличића, градоначелника Новог Сада, Нацрт Стратегије је објављен на званичном сајту града и сви заинтересовани грађани могу дати своје примедбе и сугестије.

Д. Кораћ

ЈОШ ЈЕДНА СУВЕНИРНИЦА У ЗРЕЊАНИНУ

Рукотворине удружења сеоских жена

У Зрењанину је, 9. марта, на Житном тргу, свечано отворена једанаеста по реду „Војвођанска сувенирница“, намењена оснаживању економског положаја жена и промоцији женског предузетништва. Наиме, према програму покрајинске администрације предвиђено је да ови објекти буду места где ће сви посетиоци моћи да пронађу неки поклон за успомену или уметнички, етнолошки или украсни предмет оригиналне израде и високог квалитета, производ вредних руку жена које припадају шаренилу националних заједница овог поднебља. Ова стална продајна изложба рукотворина сеоских жена је, између осталог, и промоција туристичког потенцијала општине.

Свечаном отварању сувенирнице, осим чланица удружења сеоских жена из општине Зрењанин, присуствовали су и Мирослав Васин, покрајински секретар за рад, запошљавање и равноправност полова, и Милета Михајлов, градоначелник Зрењанина.

– Сада остаје задатак градоначелника и осталих званичника да у све програме бољавка својих гостију уврсте и посету овој сувенирници – рекао је Васин који је, у холу Културног центра Зрењанина, отворио и изложбу фотографија под називом „Жене на

селу у Војводини“. Изложба илуструје живот три генерације сеоских жена кроз послове које оне обављају.

А Ида Бесу, из Форума жена „Луна“, из Јанковог Моста, нагласила је да се радује што

ће она, као и остале чланице удружења, сада имати погодно место где ће продавати своје производе и тако финансијски помоћи породицама.

М. Мектеровић

ПРОМОЦИЈА ПРОЈЕКТА О СПРЕЧАВАЊУ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА

Препознај и реагуј

СОС женски центар из Новог Сада недавно је представио пројекат под називом „Препознај насиље – реагуј“, чији је основни циљ подизање свести јавности о постојању родно заснованог и сексуалног насиља. У склопу пројекта представљена је и брошура са подацима о најважнијим институцијама

и организацијама којима особе које трпе насиље могу да се обратe. Пројекат се реализује уз подршку Министарства рада и социјалне политике, Владе Краљевине Норвешке и Програма Уједињених нација за развој.

Током промоције приказан је и видео спот пројекта у којем учествују познате Новосађанке, а од представника из Министарства рада и социјалне политике,

могло се чути да је у току израда базе података о свим женама које су до сада пријављивале насиље и да је, поред рада са жртвама, нужен и рад са починиоцима насиља. Најважнији ефекат овог пројекта и сличних активности јесте да се мења свест грађана и намеће образац да је насиље друштвено неприхватљиво.

Д. Кораћ

СВРЉИГ

Одрасли у школским клубима

Основна школа „Добрила Стамболић“, у Сврљигу, у оквиру пројекта „Друга шанса“ Министарства образовања Републике Србије и Европске уније, од септембра ове године отвориће врата за одрасле ђаке. Пројектни тим се већ састао са школским и локалним партнерским тимом и разговарало се о наставном плану и програму.

– Задовољан сам досадашњим припремама и одзивом локалних партнера у пројекту – каже Зоран Никодијевић, директор ОШ „Добрила Стамболић“, која је заједно са још 43 основне школе започела припреме за другу школску годину у пројекту описмењавања одраслих. – Предложили смо андрагошког асистента и већ имамо око 30 потенцијалних кандидата. До септембра треба још много да урадимо и да посао започнемо на задовољство и полазника и нас – каже Никодијевић.

Циљ функционалног основног образовања одраслих је да сви старији од 15 година, који из било ког разлога нису стекли основно образовање, на овај начин бесплатно заврше основну школу, добију сертификат за једно од 50 занимања и пријаве се на тржиште рада. Процена је да у сврљишкој општини има неколико стотина лица без завршене основне школе, а овај пројекат обухватиће 75 полазника.

С. Ђорђевић

КАКО ОЛАКШАТИ ЖИВОТ НАЈСТАРИЈИМА

Најпотребније геронтодомаћице

У Геронтолошком центру у Београду на позитиван одговор тренутно чека 1.002 захтева за помоћ старима

Хоће ли стари и немоћни добити помоћ геронтодомаћица и у којим случајевима, не зависи само од одлуке центара за социјалну заштиту, већ и од многих других фактора, пре свега финансијских. Да би се добила помоћ геронтодомаћице, потребно је да се потенцијални корисници обрате центрима за социјални рад у општини на којој живе. Центар потом даје упут који се доставља Геронтолошком центру, а у њему се, по речима управника Миодрага Тасића, труде да приоритет имају они који су заиста сами и којима нико од сродника не живи у Београду.

– Нажалост, много је таквих. Тренутно имамо 1.002 захтева на чекању са територија београдских општина – каже Тасић и додаје да је реч о људима који су теже покретни, којима је потребна набавка лекова, кућних потрепшти-

на, помоћ у одржавању хигијене у кући, односно неко ко ће им и практично бити контакт са спољним светом. Међутим, у Геронтолошком центру кажу да и поред тога што имају 667 геронтодомаћица, то ипак није довољно да се одговори на све захтеве потенцијалних корисника.

– Недостаје нам бар стотинак геронтодомаћица. Ми смо као јавна установа везани за буџет града Београда и колико се средстава одобри, толико домаћица можемо да примимо. Поднели смо захтев за повећање њиховог броја јер од 2007. године није примљена ни једна – наглашава управник Миодраг Тасић. Он подсећа да део средстава, осим државних институција, плаћају и корисници у бенефицираном износу од свега 1.500 динара.

– Увидевши да није довољно то што град може да дотира, неке општине су издвајале додатна средства за ове намене – каже др Лидија Козарчанин, руководилац Одељења за истраживање у Републичком заводу за здравствену заштиту. Као позитиван пример она наводи општине Стари град и Врачар, које су из-

недриле добре пројекте за ову врсту помоћи најстаријим суграђанима, али додаје да су и друге општине урадиле још понешто за старе особе. Наша саговорница каже да је дужина чекања на помоћ у кући прилично велика и креће се од шест месеци до годину дана, што је за старе особе врло дуго јер када се таква потреба јави, она је обично ургентна.

Љ. Миленковић

Ристо Рацо

НА СТАРОМ ГРАДУ У БЕОГРАДУ НАШЛИ НАЧИН ДА ПОМОГНУ СТАРИЈИМА Акција за достојанствен живот

су их такорећи одмах, посредством општине.

– Од 67.000 становника општине Стари град, више од 20.000 их је старије од 65 година и тај податак био је почетак наше приче о томе шта општина може да уради за своје суграђане. Као локална заједница нисмо у могућности да запослимо геронтодомаћице, којих је недовољно у надлежним институцијама, али смо одлучили да направимо мост између свих који о томе одлучују – каже Ристо Рацо, члан Општинског већа Старог града, задужен за социјална питања, и додаје да му се чини да је та општина прва која је потписала протокол о сарадњи са градским Центром за социјални рад и Геронтолошким центром, а све у циљу стварања бољих животних услова за старије који живе на њеној територији. У цео посао укључен је и невладин сектор, а

пројекат је подржао Градски секретаријат за социјалну заштиту.

– У нашој општини постојала је листа чекања од близу стотину старих особа, а према динамици добијања геронтодомаћица могло се догодити да их ти наши суграђани и не добију за свог живота. Схватили смо да је једини начин да им помогнемо тај да запослимо жене које би плаћала општина. Да не бисмо прекршили закон и изашли из својих надлежности, потписали смо тај протокол и пројекат је могао да почне – прича Ристо Рацо.

Почело је расписивањем конкурса на који се јавило више од 300 незапослених жена. Уз помоћ невладиног сектора, Националне службе за запошљавање и Центра за социјални рад одабрано је њих 15 из категорије тешко упосливих жена, односно оних које су дуго биле без посла, а нису могле ни да се пензионишу. Одабрано је и

пет жена из групе злостављаних у породици и онда су уследиле радионице које су им обезбедиле обученост и спремност за рад са старим особама. На тај начин, каже Рацо, све те жене оснажене су економски, а стотину суграђана добило је преко потребну помоћ, коју плаћају готово симболично. Уз то, напомиње наш саговорник, начињен је и изврстан помак у измени прописа који се односи на време које геронтодомаћице проводе са старима. Уместо досадашња два сата, оне са њима проводе по 90 минута, али зато могу да обиђу већи број корисника у току свог радног времена. Оно што би у овој општини волели, то је да се измене законски прописи и ове жене уђу у стални радни однос, будући да раде већ трећу годину, а општина би са своје стране, по истом принципу и моделу, обучила још 20 жена за ову врсту послова.

Љ. Миленковић

Када се каже да су два рачунара умрежена, то значи да сваки од њих садржи мрежну карту, оперативни систем конфигуриран за рад у мрежи и кабл (или неки други медијум) који их физички повезује. Додатне уређаје (HUB, SWITCH, RUTER) користимо ако мрежу чини три или више рачунара или ако повезујемо неколико мрежа. Рачунарске мреже нам омогућавају да приступимо удаљеним рачунарима и користимо њихове ресурсе без потребе да физички будемо за неким од рачунара који је члан мреже.

То значи, на пример, да документ који смо радили у Ворду, а налази се на рачунару у суседној просторији, не морамо да снимамо на дискету и преносимо на наш рачунар већ, користећи мрежу, можемо да преснимимо документ са једног рачунара на други и тиме уштедимо много времена. Или, ако у канцеларији имамо пет рачунара, не морамо куповати и пет штампача, већ само један. Остала четири рачунара ће штампати на том једном штампачу користећи мрежу.

Овакве мреже се формирају у једној канцеларији или најдаље у једној пословној згради. Отуда и њихов назив LAN (Local Area Network) – локална рачунарска мрежа. Ако повежемо више оваких мрежа у неком граду, па затим више градова једне државе, па више држава једног континента, па када на крају повежемо и све континенте, добијамо интернет – светску мрежу рачунара.

У тако великој и разгранатој мрежи користи се разноврсна телекомуникациона опрема. Државе и континенти могу бити повезани комуникационим кабловима или сателитским везама. Интернет је, дакле, светска мрежа рачунара и, као таква, садржи обилје информација. Интернет није ничије власништво и нико не може донети одлуку да укине интернет.

Повезивање на интернет

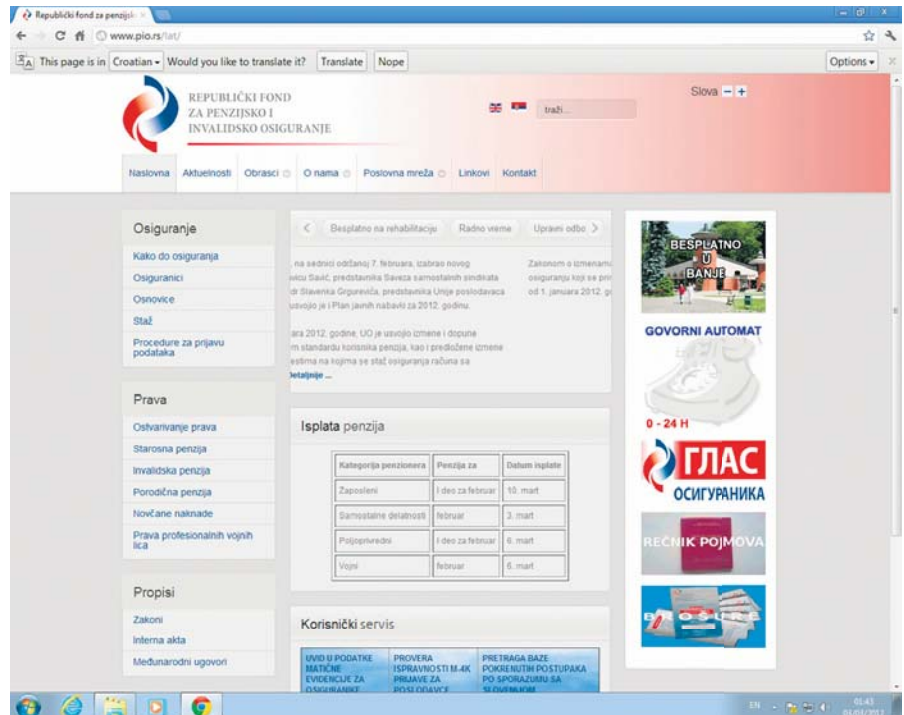
Ми, као појединци, интернету приступамо посредством интернет провајдера (ISP – Internet Service Provider). Интернет провајдери су фирме које имају брзе линкове (везе) ка интернету који су активни 24 сата дневно, седам дана у недељи. За одређену претплату и ми можемо користити део њиховог линка. Интернет провајдери нам нуде разне начине повезивања на интернет: телефонском линијом, ISDN дигиталном линијом, DSL везом, бежичним путем итд.

ADSL приступ

Да бисмо се повезали на интернет телефонском линијом, морамо имати уређај који се зове модем. Пошто се подаци од рачунара до рачунара шаљу кроз телефонске каблове и централе, треба урадити одређене модуларне и демодуларне сигнале који носи информацију (податке). Отуда и назив уређаја модем – МОдулација-ДЕМОдулација. ADSL представља скраћеницу за

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Интернет (1)

Asymmetric Digital Subscriber Line или асиметричну дигиталну претплатничку линију. Уколико желимо непрекидан приступ интернету, 24 часа дневно, седам дана у недељи, једноставно и квалитетно решење омогућава ADSL технологија. Инсталацијом одговарајућих уређаја (тзв. сплитера и модема) са ADSL технологијом можемо да остваримо низ предности у односу на класичан телефонски dial-up приступ:

1. укључењем рачунара постижемо тренутну конекцију на интернет;
2. веза са интернетом је брза и непрекидна – 24 часа дневно, седам дана у недељи, а телефонска линија је истовремено слободна за обављање разговора;
3. немамо додатне трошкове за коришћење телефонске линије – не плаћамо телефонске импулсе за успостављање везе са интернетом, већ плаћамо само фиксни износ месечне претплате;
4. брзина преноса података је вишеструко бржа од класичног приступа интернету – од 256/64 кб/с, па до чак 16.384/768 кб/с за преузимање/слање података;
5. захваљујући великим брзинама, ADSL технологија нуди могућности интерактивног учења, видеа на захтев и друге разне видове забаве;
6. могуће је успостављати видео конференције;
7. омогућено је дељење интернет конекције између више рачунара (могућ је истовремено приступ интернету са више рачунара преко само једне ADSL линије);

8. омогућена је ефикаснија трговина, уколико се бавимо е-трговином (трговином преко интернета);

9. могуће је успоставити успешнију и бржу комуникацију са пословним партнерима или потенцијалним купцима.

Шта све постоји на интернету

На интернету постоји много садржаја. Можемо да читамо дневне новине, књиге или часописе, набављамо нове програме и игре за наш рачунар, виртуелно посећујемо неки музеј или видимо снимке онога што се тренутно дешава на улицама Лондона, Париза или Москве. Имамо могућност да пратимо директне преносе НБА утакмица или неког концерта. Рођак из Аустралије може прочитати електронско писмо само неколико секунди пошто смо га ми послали. Ако поседујемо неку од кредитних картица, отвара нам се још више могућности. Можемо куповати у интернет продавницама, а роба ће нам бити послата поштом. За неколико десетина долара можемо добити слику наше куће или зграде која је начињена из сателита. Уз помоћ микрофона и звучника можемо да разговарамо са људима широм света (chat). Са додатком веб-камере можемо да их видимо (video chat). Садржаја заиста има много. Због тога ћемо детаљно да опишемо оно најважније: претраживање интернет презентација, слање електронске поште и video chat.

Наставиће се
Предраг Јовановић

Ускршња трпеза

Јунећа чорба са поврћем

Време припреме: 90 минута

Састојци: розбратна од око 600 гр, 3 шаргарепе, 2 корена першуна, пашканат, мањи корен целера, 2 главице црног лука, чен белог, мањи празилук, 2 парадајза, мања келераба, паприка, 2 кромпира, бибер у зрну, лорбер, со, млевени бибер, зачин, 6 кашика уља, кашика брашна, першунов лист, жуманце, 2 кашике павлаке.

Начин припреме: У шерпи на три кашике уља пропржити ситно исецкан лук, бели лук и празилук. Месо одвојити од кости, исећи на коцке и додати на издинстан лук. Динстати 10 минута уз доливање пола чаше топле воде, па додати лорбер и бибер у зрну. Поврће очистити и исећи на коцкице. Прво додати шаргарепу, першун, пашканат, целер, келерабу и подлити топлом водом да огрезне. У то додати кости од розбратне. Кувати да напола омекша па додати исечен парадајз и кромпир. Налити потребном количином воде и још кувати на нижој температури. Посебно на три кашике уља пропржити кашику брашна и уз мешање сипати у чорбу. Кувати око 10 минута, а кад чорба буде готова, извадити кости. На крају додати со, бибер, зачин, сецкани першун. Умутити жуманце са павлаком и додати у чорбу пред служење.

Јагњећи бут са кромпиром

Време припреме: 120 минута

Састојци: јагњећи бут од око 2 кг, 1 кг кромпира, 8 ченова белог лука, 100 гр меснате сланине, со, бибер, 5 кашика маслиновог уља, пола кашичице сушеног рузмарина, 2 главице црног лука.

Начин припреме: Исећи три чена белог лука и сланину. Јагњећи бут истрљати сољу, бибером и рузмарином. Оштрим ножем на више места направити џепове у које ће се ставити бели лук и сланина. Намазати уљем и ставити у дубљу подмазану посуду са поклопцем. Пећи у загрејаној рерни око 45 минута на 200° Ц. У међувремену очистити кромпир и црни лук. Кромпир исећи на четвртине а лук на кругове, посолити и побиберити. Извадити бут да би се поређали кромпир и лук, па га вратити, поклопити и наставити са печењем још око сат времена. Повремено промешати лук и кромпир.

Напомена: По жељи се јело може сервирати и уз листове нане.

бели део. Обликовати лоптицу као јаје и уваљати у кокос. Оставити да се осуши и стегне.

Напомена: Ова јаја се могу правити дан-два раније. Декоративно изгледају када се пресеку.

Ускршња јаја од кокоса

Време припреме: 30 минута

Састојци: 12 кашика млека, 250 гр прах шећера, 200 гр млека у праху, 250 гр кокосовог брашна, 100 гр маргарина, мало жуте боје за колаче, мало екстракта лимуна, кокос за ваљање.

Начин припреме: На средњој температури загревати млеко. У млеку растопити шећер и додати помало млеко у праху уз стално мешање. Склонити са ватре па умиксовати маргарин. Смесу поделити на 1/3 и 2/3. У мањи део додати жуту боју и лимун и мало охладити. Од жуте масе направити куглице, а затим сваку замотати у

Ускршња торта од наранџе

Време припреме: 90 минута

Састојци: 15 јаја, 500 гр шећера, 200 гр бадема, 6 кашика брашна, 2 наранџе, 2 дл млека, 250 гр путера, шлаг.

Начин припреме: Умутити 10 жуманаца са 250 гр шећера, додати сок и рендану кору наранџе. Бадем попарити и скинути му опну, просушити, самлети и додати у жуманца. Сипати четири кашике брашна. Посебно умутити беланца у шам па и њих лагано додати. Пећи у загрејаној рерни на 200° Ц, 35-40 минута. Охлађену кору пресећи на два дела.

Фил: Умутити пет јаја са 250 гр шећера, додати сок од једне наранџе, два дл млека, две кашике брашна. Све измешати и ставити лагано да кува уз мешање. Кад се охлади, додати путер. Охлађене коре попрскати соком наранџе, филовати једну, па ставити другу кору и такође је филовати одозго и танко са стране. Затим целу тарту премазати шлагом.

Напомена: Уместо једне коре која се пресеке, могу се испећи две коре (свака од по пет јаја и остале састојке поделити). Торта се може и другачије украсити – танко премазати филем, па поређати кришке наранџе и прелити провидним желатином за прелив воћних колача, а затим околито филовати шлагом.

Мермерна јаја

Исецкати љуску црног лука да буде неправилног облика. Јаје поквасити, уваљати у љуске па пажљиво увити у алу фолију. Ставити да се кува око 60 минута. Кувана јаја извадити из фолије, скинути љуске лука и премазати уљем.

Јаје бубамара

Овде су нам потребна већ офарбана јаја. Умутити беланце само мало. Штапић за уши умакати у беланце па правити тачке на јајету. На тањирић ставити мак и у њега уваљати јаје. На местима где је беланце залепиће се мак. Оставити да се осуши.

Припремила:
Софија Доминиковић

На шест рата за пензионере

Од овог пролећа пензионери могу, по повлашћеним ценама и на рате, да користе погодности бање „Термал“ у Врднику. То је резултат недавног договора представника Удружења пензионера Земун и представника бање.

Боравак у двокреветној соби са пуним пансионом пензионери ће плаћати 2.260 динара дневно, док је цена за трокреветну собу 2.160 динара. Болеснички дан са пуним пансионом у двокреветној соби кошта 2.560, а у трокреветној 2.360 динара. У цену су урачунати боравишна такса и осигурање, а плаћати се може на шест месечних рата.

Удружење пензионера Земуна, иницијатор склапања овог договора, направило је три врсте аранжмана за боравак у Врднику – може се боравити само викендом или у периодима од седам и четрнаест дана.

Да би услуге и погодности „Термала“ приближили и осталим удружењима пен-

зионера, али и онима који то нису, Удружење из Земуна је на договор позвало и представнике осталих београдских удружења, војних пензионера и удружења војних пилота, као и представнике синдиката, општинског већа и књижевног клуба.

– Ове аранжмане ћемо понудити свим нашим пензионерима путем медија, огласних табли, али и усмено, пошто је комуникација свакодневна – каже Шпиро Безбрадица, председник земунског Удружења.

Владанка Мискин, саветник у Савезу пензионера Србије, сматра да је потреб-

Ваздушна и термобања

Бања, односно специјална болница за рехабилитацију „Термал“, у Врднику, налази се у подножју Фрушке горе, на надморској висини од 240 метара, удаљена 74 километра од Београда. Сматра се ваздушном бањом, јер ваздух садржи огромне количине озона, док њена термоминерална вода има сталну температуру од 32,8 степени Целзијуса. У бањи се лече све дегенеративне болести локомоторног система, реуматизам, повреде меких ткива, спортске повреде, периферна одузетост. Терапија подразумева физикални третман уз организоване вежбе у терапијском базену, електрокинези, парафинску и криотерапију.

но јачати активности пензионера, па и одласком у бање.

– Будући да је ова, 2012, година активног старења, то значи да се морају наћи могућности за физичке активности пензионера, а ова бања је најпогоднија за то – каже Владанка Мискин.

Радујући се што ће им ускоро доћи пензионери из београдских удружења, домаћини из Врдника кажу да би волели да им у госте долазе и пензионери из централне Србије, што до сада није био случај.

Љ. Миленковић

СУБОТИЦА

Резервације за одмаралиште

Удружења пензионера у Сокобањи

Градско удружење пензионера Суботице од 19. марта прима резервације за боравак и одмор својих чланова и њихових супружника, као и симпатизера и придружених чланова, у одмаралишту Удружења у Сокобањи. Одмаралиште почиње да ради 1. маја, а пензионери и њихови најближи могу, у сменама од по десет дана, да користе његове услуге до десетог октобра.

Овај објект, осим класичних соба, има и два апартмана са употребом кухиње и купатила. Опремљен је и фрижидерима, телевизором, радијом, али и друштвеним играма.

За све госте до одмаралишта је организован и колективни превоз аутобусима, а овај туристички аранжман може се платити у пет месечних рата, с тим што се прва рата уплаћује приликом резервације. За све додатне информације на располагању је телефон Удружења – 024/525-092 и 024/ 525-196.

М. Мектеровић

СКРИВЕНЕ ОПАСНОСТИ ОД ВИШКА КИЛОГРАМА

Гојазност угрожава и срце и ум

„Познајете ли иједну јако стару особу, а гојазну?“ Своје пацијенте, када би му се први пут обратили, искусни београдски дијетолог редовно је сачекивао и збуњивао овим питањем.

Реакција је увек била иста. Затечен, упитани би се мало замислио, а онда одмахнуо главом. Да је одговор само један, и то негативан, може да провери свако од нас ако покуша да се присети неког стокилаша у ду-бокој старости.

Уосталом, гојазност је одавно класификована као озбиљна хронична болест, 1997. године озваничена је и глобална епидемија, према критеријумима Светске здравствене организације, али у свакодневним комуникацијама превелику телесну масу најчешће сводимо на естетски проблем.

А како је ово време терора младости, лепоте и виткости, из свих медија смо бомбардовани причама о килограмима, дијета-

ствених сметњи. Дебљина је опасна не само за срце, већ и за главу.

Тим јужнокорејских научника, на основу испитивања 250 особа старости између 60 и 70 година, дошао је до сазнања о могућим негативним ефектима гојазности на мождану функцију, а самим тим и на повећани ризик од деменције.

Испитаници са вишим индексом телесне масе (ИТМ, показатељ ухрањености кроз однос

корпорација истовремено наводи речи представника британског Друштва за Алцхајмерову болест да на основу поменуте студије не може да се предвиди да ли ће неко од учесника испитивања оболети у каснијем добу, али је статистички познато да деменција погађа једну од три особе старије од 65 година.

– Сада имамо доказе да прекомерна тежина може да се одрази на мождану функцију – рекао је он, подсетивши на то шта све треба предузимати да се ризик смањи, попут уравнотежене исхране, одржавања тежине у прихватљивим вредностима, редовних физичких вежби, провере крвног притиска и холестерола. У Енглеској се чак једна четвртина целокупног становништва сврстава у гојазне. Где се изгубио мит о сувоњавим Енглезима?

У Србији сваки трећи грађанин има проблем са тежином, а сваки петнаести је екстремно гојазан, док 65 одсто мушкараца старијих од 50 година има већи индекс телесне масе него што би требало.

Посебно забрињава, и код нас и у свету, све већи број гојазне деце. Управо ових дана медији су објавили резултате анкете у оквиру акције „Здраво растимо“ (пројекта Атлетског савеза Србије и компаније „Нестле“), уз податке Министарства здравља, према којима је чак петина школараца у Србији умерено гојазна или гојазна. Као основни узроци наведени су неправилна исхрана и недостатак физичке активности. Трећина ученика проводи испред компјутера више од три сата дневно, а три четвртине се не бави никаквим спортом, образлажући то недостатком времена.

Ово је забрињавајуће само по себи, а уз све оно што тек откривамо о далекосежним последицама наталожених килограма, звони на узбуну при помисли на стасавање генерације гојазних и тромих не само физички, већ и мисаоно.

Д. Драгић

Истраживања указала на могућу везу између телесне дебљине и слабљења мождане функције

Таквих нема, јер дебљина и позне године једноставно не иду заједно. Сало и килограми угрожавају кардиоваскуларни систем, оптерећују коштану структуру доводећи до дегенеративних промена на зглобовима колена, кичменог стуба, карлице, стопала, доприносе појави високог крвног притиска, шећерне болести... Дуга је листа ставки које показују штетност прекомерне тежине по наше здравље и самим тим њен одређујући утицај на дужину и квалитет нашег живота.

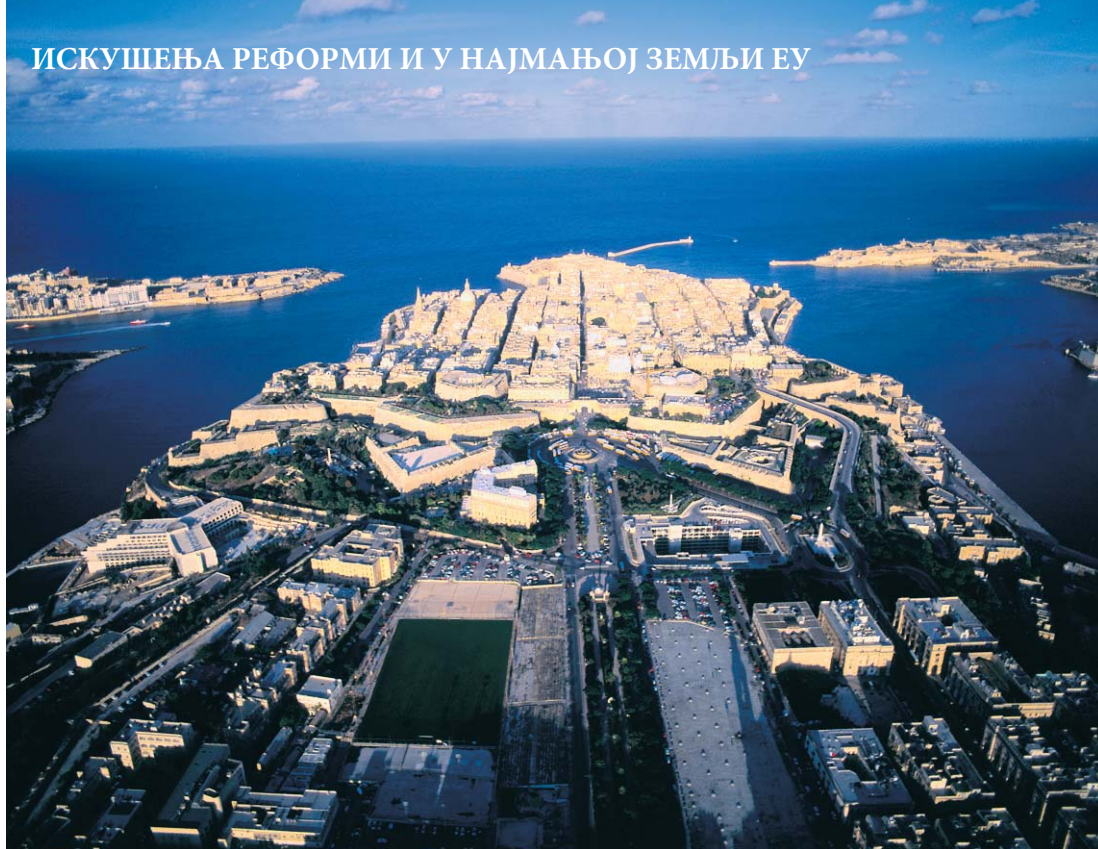
ма и мршављењу. Тема има и сезонску актуелност. Од ње се не може побећи у ово доба године када нас пролећно сунце натера да одбацимо камуфлажне зимске плаштове и, у лаганој одећи која нас издајнички открива, суочимо се са последицама вишемесечног препуштања славским и празничним гурманлуцима.

Најновија истраживања указују, међутим, на један досад мање познати аспект узрочно-последичне везе између вишка килограма и одређених здрав-

висине и тежине, према математичкој формули: тежина у килограмима подељена са висином израженом у метрима на квадрат) и већим обимом струка имали су слабије резултате на когнитивним тестовима. Преведено, дебљи су исказали лошију способност опажања и брзину закључивања од мршавих.

Према речима вође стручног тима, Дае Хју Јуна, ови налази могли би да помогну у напорима на превенцији деменције кроз акције на спречавању гојазности, пренео је Би-Би-Си. Ова медијска

Треба ли жене да раде као

Малта као доказ да и мала и богата земља може да има велике пензијске проблеме

мушкарци

Малта је најмања држава Европске уније, како по површини (само 362 квадратна километара), тако и по броју становника (452.000 са све страним резидентима). Али је богата: просечан годишњи доходак по становнику тамо је око 19.000 евра.

Ипак, те две карактеристике овог острва у Средоземном мору – да је мало и малобројно – не подразумевају и да Малта нема великих проблема са својим пензијским системом. Чланица ЕУ од 1. маја 2004, а у евро зони од 1. јануара 2008, Малта у овој области има све оне невоље као и друге, много веће државе Уније. Дакле, и демографске и фискалне.

Када је о првом реч, и тамо се убрзава тренд старења становништва: продужавање животног века уз спорије придолжавање млађих нараштаја на тржиште рада. Фискално, то подразумева да све мање запослених издржава све више пензионера, што је ситуација све теже одржива и данас, а поготово ће се појавити као проблем у будућности.

Фискални дебаланс, то јест дефицит у државном буџету, свуда се, па и на Малти, решава задуживањем државе. У њеном случају, дуг је међутим попримио опасан ниво пошто се сасвим приближио граници од 70 одсто бруто националног производа. У апсолутним бројкама није велик – прогноза је да ће за ову годину износити 4,95 милијарди евра, али тај број треба гледати кроз призму чињенице да је укупна економија земље нешто мања од осам милијарди.

Није апсолутно велики ни број малтешких пензионера, али релативно јесте. Њих је, према последњој коначној статистици, оној из 2009, било 86.000, док је трошак њихових пензија 530 милиона евра.

Због тога тамошња размишљања о пензијској реформи, судећи према анализи коју је објавио малтешки дневник „Индепендент“, у обзир узимају како добра европска искуства, тако и нека решења која се у другим земљама нису показала успешним.

Међу полемикама које су о овој теми отворене нашла се и занимљива дилема: треба ли жене до пензије да раде колико и мушкарци, што већ постаје стандардна одредба у новим пензијским законима чланица ЕУ? Према подацима који су наведени, пензијска равноправност, односно изједначавање година живота за престанак радног стажа и пензионисање, биће до 2020. примењена у 18 чланица Европске уније.

На Малти сматрају да би то требало да буде праћено и изједначавањем броја жена међу укупно запосленима и да одговор на питање треба ли да у пензију одлазе у истом животном добу зависи и од тога. Што се тиче локалних прилика, чињеница да је удео жена међу укупно запосленима процентуално веома низак, разлог је за сугестије да би због тога оне ипак требало да раде мањи број година за исте пензијске бенефите.

У мерама које су пратиле доношење текућег буџета, доста је оних које жене подстичу да се запошљавају, укључујући и пореске олакшице током прве године рада, субвенције за обданишта и слично. То за резултат

већ има да се све више жена запошљава, али се истовремено констатује да ће достижање европског просека у овом погледу бити дуго путовање.

Међу мерама које се сматрају неопходним за фискално уравнотежавање јесте и стварање услова да они који то желе, раде дуже, што би такође допринело стабилности пензијског фонда, с обзиром да би у том случају био повећан број оних који уплаћују у буџет, а број прималаца пензија би био мањи. Малта иначе у овом погледу стоји веома лоше у поређењу са другим чланицама ЕУ: радно активно је само 30,2 одсто оних у добу између 55 и 64 године.

Наравно, у обзир се узимају и препоруке из недавно објављене „Беле књиге“ ЕУ које позивају на оснивање приватних пензијских фондова, уз одговарајућу оптимизацију пореских прописа којима би то било подстицано. Али, да би то успело, указује се да и на нивоу Европске уније треба да се омогући „миграција“ пензија – да се пензијски рачуни, односно оно што је већ уплаћено у фондове, сели заједно са радницима на јединственом ЕУ тржишту.

Малтежани уз све ово, у складу са новим трендовима, мењају и сопствену формулу за израчунавање пензија: уместо да основна вица за то буду најбоље три године, то ће убудуће бити најбољих 10 од последњих 40 година. Ово би такође пратила и државна гаранција да национална минимална пензија неће бити мања од 60 одсто просечне плате.

М. Бекин

У РУМИ ОДРЖАН ОСМИ ЕТНОФЕСТИВАЛ ЗДРАВЕ ХРАНЕ

Сремски колачи уз музику тамбураша

Листићи, моцарт коцке, штрудле, шанглице, шапице, торте, пите, ролати слани и слатки, погачице са дрождином, ручни радови, тамбураши, малишани КУД „Вогоањ“ и „салчић“ тежи од 12 килограма – обележили су Етнофестивал здраве хране „Сремски колач“, у Руми. Осми фестивал, који се одвијао под слоганом „И кад прођу славе, остаје колач“, окупио је жене из 34 удружења.

Мирис најразличитијих ђаконија са маштовито аранжираних столова мамио је посетиоце у румској хали спортова. У прављењу сланих, слатких и славског колача такмичиле су се жене из Руме, Павловаца, Путинаца, Шашинаца, Јамене, Деча, Дивоша, Гргуреваца, Мартинаца, Краљеваца... Биле су ту и чланице Удружења Словенаца „Емона“, такође из Руме, а своје умеће показале су и три овдашње средње школе, затим представнице Удружења пензи-

онера, Савеза слепих, Дневног боравка деце са сметњама у развоју и други. Први пут су на фестивалу биле и жене из Српског Итебеја.

Према оцени жирија, најбоље слатке колаче умесиле су жене из Деча, прва награда за слане колаче припала је женама из Стејановаца, док су најбољи славски колач направиле Пећинчанке. Признање за етно-

поставку уручено је Удружењу жена из Гргуреваца.

Већ по традицији, није изостао ни „салчић“ – овога пута био је тежак 12 килограма и 400 грама, а умесиле су га жене из Павловаца. Овај сремачки колач од сала, какав се најчешће меси за време свињокоља, посетиоци су појели у сласт, као и многе друге изложене „експонате“.

Поред жена из сремских актива и бројних посетилаца, фестивалу су присуствовали и републички и покрајински званичници, као и Милан Предан, заменик амбасадора Словеније у Београду. Предан је честитао организаторима што су на атрактиван начин представили све оно што овај део Србије нуди, али је и изразио задовољство изгледом словеначког штанда. Осми „Сремски колач“ организовали су Туристичка агенција „Панонијатурс“ и Завичајно друштво „Теочин“ из Јаска, а отворио га је Горан Вуковић, председник општине Рума. По речима Петра Димитријевића, директора „Панонијатурса“, жене из Срема су и овога пута дале допринос очувању традиције, трудећи се да старе рецепте отргну од заборава.

И овај, осми „Сремски колач“ био је зачињен музиком тамбураша, а тако ће бити и на деветом, заказаном за фебруар 2013.

Д. Р.

ПОВОДОМ ШЕЗДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ МАТУРЕ

Споменица једне генерације

Из чачанске Гимназије, која је тада била подељена на Женску и Мушку, школске 1951/52. године изашло је 136 матураната, од којих 72, нажалост, више није међу живима. Школовали су се у сиромашним послератним данима када није било наставних средстава ни уџбеника, па је усмена реч професора представљала једини извор нових знања.

У Гимназији су у то време владала строга правила, младићи су носили качкете са ознакама школе и разреда, а девојке црне кецеље прописаног кроја и ђачке беретке. Изласци у град били су ограничени до осам увече, уласци у кафане забрањени ученицима, а игранке су одржаване само недељом после подне, и то у школској сали. Тадашњи ђаци су оскудевали у

много чему, али не у животној радости и међусобном дружењу, а пријатељства која су се рађала у школској клупи остајала су за цео живот. Свако је после матуре кренуо својим путем, али су се, приликом годишњица, редовно окупљали у некадашњој школи и присећали се младости.

Поводом педесетогодишњице матуре објавили су „Споменица“, који је наишао на топао пријем и подстакао их да деценију касније приону на обимнији и озбиљнији издавачки подухват. Споменицу генерације матураната и матуранткиња чачанске гимназије 1951/52. године, под насловом „После шездесет година“, приредио је Ранко Симовић, књижевник и припадник генерације, а издавачи су Одбор за прославу шездесет година од велике матуре и Гимназија у Чачку.

У књизи су се нашле биографије свих матураната, а подаци су прикупљани путем упитника или на индиректан начин. Заступљени су и сви професори, а пошто ниједан више није на овом свету, приређивач је користио писана документа и сећања потомака и ђака. Дух генерације и атмосфера у којој су протичали гимназијски дани дочарани су договорштинама са часова и незаборавним „бисерима“ ђака и професора. Пошто у овој генерацији има и оних који су се бавили писањем, објављени су и неки од њихових радова.

Представљање Споменице уврштено је међу манифестације којима ће Гимназија ове године обележити 175. годишњицу рада. Промоција је предвиђена за 22. јун, када ће се генерација матураната 1951/52. састати да би прославила шест деценија од завршетка школе.

Д. Ч.

Читавих осам година Владислав Станковић је био Титов калиграф, па Тита потписује „ко од шале“

Удружењу пензионера београдске општине Стари град, у Цетињској 9, у току је изложба „Калиграфско писмо“, на којој су представљени радови калиграфа Владислава Станковића. Све до Ускрса, посетиоци изложбе моћи ће да се упознају са педесетак дела која приказују заборављену вештину лепог писања.

Насер, Нехру, Кенеди, само су неки од државника којима је Владислав Станковић писао повеље на пергаменту, радећи осам година у кабинету председника Јосипа Броза. Ту је исписивао чак и ознаке за сто са именима високих званица за вечере са Титом, а сачувао је баш ону која је означавала место за столом краљице Елизабете Друге. Краснописом је исписивао десетине хиљада имена на позивницама за банкете и прославе. Док префињеним словима читко исписује „Глас осигураника“, као поклон за нашу редакцију, Владислав признаје да Тита потписује „ко ништа“.

ИЗЛОЖБА КАЛИГРАФСКОГ ПИСМА

Више од слова

– Завршио сам средњу и Вишу картографску школу при Геодетској управи тадашње ФНРЈ, а радио сам у Заводу за картографију и Заводу за геолошка истраживања, одакле одлазим у кабинет председника Тита. Године 1971. прелазим у Младинску књигу где као технички уредник за картографске послове радим идејна решења за насловне стране и исписујем текстове у дечјим књигама – прича наш саговорник.

Иако је још 1991. године отишао у пензију, и данас има пуне руке посла.

– За месец дана исписао сам 700 диплома за факултет Сингидунум, а пишем дипломе и за Вишу електротехничку школу, филмску школу „Дунав“. Ра-

дио сам и грамате (врста повеље) Хиландара, Јерусалима, а издвојићу, рецимо, Повељу о братимљењу градова Крфа и Крушевца на грчком и српском језику. С обзиром на то да сам члан Друштва за неговање ослободилачких ратова до 1918, уређујем билтен Друштва, затим пишем посвете на књигама, повеље, исписујем текстове опроштајних трака на венцима, и то радим волонтерски – наводи искусни калиграф.

За оригинална слова која Владислав исписује не постоји замена ни у једном компјутеру, а као успомену чува и једну своју грешку која је сада део изложбе у Удружењу пензионера.

– Израђивао сам повељу Георги Георгију Дежу, првом секретару румунске Комунистичке партије, коме сам у презимену, центрирајући да цело име буде на средини пергаменту, додао још два слова, па је оно гласило Дежужу. Уопште нисам увидео грешку, и другима је промакла, али Титу није. Вратио је назад повељу и ја сам израдио нову, а ову сам успео да сачувам – сећа се Владислав, и каже да за успомену чува и повељу којом Фонд Савеза СУБНОР-а награђује Бранка Ћопића, а која није дочекала да му буде уручена.

Јелена Оцић

РИБАШЕВИНА

Шест деценија срећног брака

У кругу породице и пријатеља, Радојка (78) и Милорад Лазивић (84) из Рибашевине, недалеко од Ужица, прославили су 60 година срећног брака. Венчали су се у фебруару 1952. године, а после женидбе Милорад је дошао на мираз у Рибашевину. Вишегодишњи заједнички живот и брак испуњени су разумевањем, слогом и љубављу, па су се и тренуци кад је долазило до „варница“ успешно превазилазили.

Заједнички живот на селу био им је испуњен тешким радом, на великом пољопривредном имању, али и радостима са троје деце, четворо унучади и троје праунука.

Ђерка Вида са породицом живи у Пожеги, а Гордана у Ужицу. Гордана каже да су их родитељи свих протеклих го-

дина помагали, и у гајењу деце и материјално, а заједничко окупљање овим лепим поводом је само један од разлога

да им пожеље дуг заједнички живот и још много радосних тренутака.

Мада у поодмаклим годинама, Милорад и Радојка и данас су неуморни тако да све послове обављају заједно са сином Десимиром, снахом и унуком у заједничком домаћинству. Гајење деце, њихово школовање и бављење пољопривредом и сточарством захтевало је пуно рада, али је све било лакше уз узајамно разумевање и поштовање. У свему томе Радојка је понела највише терета, а поред свих послова ужива и у гајењу цвећа.

М. Павловић

КИКИНДА

Извршни одбор и на – терену

Општинска организација инвалида рада у Кикинди заступа око 4.500 особа са инвалидитетом на овом подручју. Приличан број њих није учлањен у организацију којој би требало да припадају а она настоји да им се приближи и упозна их са условима за придруживање њеним редовима.

Један од корака ка том циљу јесте одржавање седница Извршног одбора на терену. Прва таква седница одржана је недавно у Новим Козарцима, где тамошња основна организација инвалида рада располаже наменски уређеним просторијама које заједнички користи са пензионерима. У том селу има 60 особа са инвалидитетом и око 200 ветерана рада.

– Сусрети на лицу места треба да допринесу бољем упознавању људи са условима за учлањење и предностима које оно доноси – каже Свето Станишић, председник Општинске ОИР, додајући да ће следећи састанак бити у Банатској Тополи.

Овакве посете по селима доприносе размени искустава међу активистима. Новокозарачки инвалиди рада, предвођени председницом Станом Милинковић, лепо су угостили посетиоце, а приредили су и такмичење у шахи и пикаду. **С. З.**

ЗЕМУН

Изложба ручних радова

Одавно просторије земуноског удружења пензионера нису биле тако пуне посетилаца као у данима око 8. марта, када су жене Земуна, Старог града и Вождовца излагале своје ручне и уметничке радове. У Удружењу с поносом истичу да је ову поставку видело близу хиљаду посетилаца, што се, кажу, ретко догађа и на много већим изложбама.

Радозналим погледима ауторке су понудиле сву раскош веза, ткања, хеклања, гоблена и сликарства. Биле су ту и народне ношње, ћилими са свим могућим шарама, па и пиротском, мараме, столњаци, свадбарски пешкири и штошта још.

Изложбу је отворила др Ксенија Узуновић, чланица Општинског већа Земуна, која је најавила подршку те локалне самоуправе активностима пензионера. Да подсетимо да су просторије Удружења управо реновиране средствима ове општине. **Љ. М.**

КРАГУЈЕВАЦ

Пакети за угрожене чланове

Градско удружење пензионера Крагујевца организовало је хуманитарну акцију током које је најугроженијим члановима тог удружења подељено 390 пакета са основним животним намирницама.

Пакети садрже пет килограма брашна, три килограма шећера и два литра јестивог уља. Акција је спроведена у десет градских месних заједница, а критеријуме за доделу помоћи утврдила је надлежна хуманитарна комисија Градског удружења пензионера Крагујевца. Председница комисије, Надежда Чоловић, очекује да ће крагујевачко удружење наставити са оваквим и сличним акцијама. **М. С.**

Вукосава Перишић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Прославила 99. рођендан

У дому пензионерке Вукосаве – Вуке Перишић, у Смедеревској Паланци, 13. марта је одржана мала али весела свечаност. Како и не би било весело када је бака Вука тог дана прославила 99. рођендан. Поред сина, снаха, унука и прауку, рођендан су јој честитали и представници МО пензионера Месне заједнице „Доњи град“ – председник Светислав Рабреновић и Станиша Златковић, а добро здравље бака Вуки су пожелеле и председница Актива жена МО пензионера „Доњи град“, Стана – Цана Митић, и Грозда Ђурић.

Иначе, бака Вука, рођена давне 1913, у Смедеревској Паланци, није била само добра супруга и мајка, него и успешна активисткиња у месној заједници „Доњи град“. Новине чита без наочара, и за својих деведесет девет година готово никада није била код доктора. А на расанку нам је поручила да се видимо наредне године да прославимо њен стоти рођендан.

Сл. К.

ГРОЦКА

Лепо и весело

Међународни дан жена – 8. март свечано је, у ресторани „Тројка“, обележило и шездесетак пензионерки са подручја Гроцке.

Уз музику, песму и игру даме су се дружиле до касних вечерњих сати. Било је весело и лепо, а руководство Организације инвалида рада из овог места поклонило је својим чланицама по једну саксију цвећа.

С. М.

СРПСКИ ИТЕБЕЈ

Прослава у Удружењу пензионера

Месно удружење пензионера из Српског Итебеја организовало је, већ по традицији, у својим просторијама прославу Дана жена којој је присуствовало око 60 чланова. Након што је Бранислав Болдорац, председник Удружења, честитао празник драгим колегиницама, дружење је настављено уз чувену итебејску шљивовицу, богату вечеру и музику њихове генерације.

Д. К.

АЛЕКСАНДРОВАЦ

Пуна пажња информисању чланства

Жупско удружење решило је да у овој години поклони пуну пажњу свим пензионерима, да се организација омасови новим члановима и да активности обогати још неким садржајима. На првом месту акценат је стављен на информисање чланства пошто је евидентно да многи нису обавештени шта ради Удружење и какви су му планови.

Планирано је и да се у већим селима и у граду поставе панои и огласне табле који би служили за обавештавање пензионера. Очекује се да ће за Дан пензионера Жупе, који се обележава 28. јуна, изаћи билтен или чак лист „Треће доба“ који треба да попуни празнину у овој области.

Пензионери поздрављају све акције које се спроводе и активно учествују у њима, али се радују новим идејама, посебно онима које се односе на правовремено информисање.

Ј. П.

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

И стари људи имају таленат

Поштована редакцијо, од прве до последње странице пажљиво сам прочитао „Глас осигураника“ број 3, од 15. фебруара 2012. године, због тога што је тога дана био мој осамдесети рођендан. Док сам га листао, помислио сам да сте тај број штампали у част мог рођендана јер је, од свих занимљивих текстова које сам у њему прочитао, моју пажњу посебно привукао онај на 21. страни, под насловом „Прва књига на осамдесети рођендан“. Тај текст ме је привукао због тога што је професор Радивојевић, о коме је реч, од мене старији месец дана. То јест, и ја сам почео писати песме, као професор приче, на крају животног века. Много код нас данас има пензионера који сами плаћају да се њихове приче или песме објаве у књизи која ће се јавно читати.

Овде се, сама по себи, надовезују два питања, а прво би било – каква мука тера старе људе да пишу на крају животног века. Друго питање је, зашто друштво у којем живе и стари људи који

пишу песме и приче материјално и морално не помогне те људе који се баве писањем него сами плаћају да би објавили своје књиге?

Дмитар Шормаз,

Владичин Хан, село Сува Морава

Некад и сад

Пензијски фонд службеника и лекара чиновника

Број лица осигураних у пензионом фонду повећао се у 1935. години, од 1161 службеника са пензионим основом од 28.033.600 динара и породичним додатком од 2.791.800, на 1200 службеника са пензионим основом од 28.947.500 и породичним додатком од 2.899.800. Надаље, од 219 лекара – чиновника са пензионим основом од 8.707.900 и породичним додатком од 743.400 повећао се на 258 са пензионим основом од 9.915.700 и породичним додатком од 892.800. Број пензионера повећао се за 11 лица са 254.249 динара пензије, и 10.980 динара породичног додатка, а смањио се за 8 пензионера са 196.148 динара пензије и 13.698 динара породичног додатка. Крајем године број пензионера је износио 167, а од ових лица је 84 пензионисано због болести, 18 због старости, 50 по потреби службе на основу члана 5 Закона о примању у службу лекара, као и о стицању права на личну пензију, пензионисању, премештању и отпуштању службеника и лекара чиновника, те 9 због пресуда редовних дисциплинских судова или слабе оцене, а 6 због непознавања државног језика.

(Извештај Средишњег уреда за осигурање радника за 1935. годину, Загреб, 1936)

Број пензионера у јануару и просечна примања

У јануару текуће године било је 1.359.390 корисника пензије из категорије запослених, од којих је 731.777 примало старосну, 313.694 инвалидску, а 313.919 породичну пензију. У истом месецу било је 47.114 бивших професионалних војних лица, од којих 24.187 корисника старосне, 6.204 корисника инвалидске и 16.723 особе којима је исплаћена породична пензија. Из категорије самосталних делатности старосну пензију примило је њих 29.745, инвалидску 17.135, док је за 15.364 корисника исплаћена породична пензија. Пензије су исплаћене и за 218.702 пољопривредна пензионера, од којих је 179.470 примило старосну, 13.743 инвалидску, а 25.489 породичну пензију, а просечна примања пољопривредних пензионера су износила 9.367 динара. Пензионери из категорије запослених су, за исти месец, у просеку примили 23.694 динара, бивша професионална војна лица 42.194, док је просечна пензија за кориснике из категорије самосталних делатности била 23.223 динара.

J. O.

Увећани додатак за ТПН

? Љиљана Миленковић, Лесковац: Моја ћерка има 33 године и има трајни психоневролошки поремећај од рођења. Она прима туђу помоћ и негу од своје шесте године у износу од 6.000 динара. Поднела сам захтев Центру за социјални рад за увећани додатак, али је првостепена комисија одбила захтев, а на жалбу још нисам добила одговор. Августа 2011. године на мој захтев за породичну пензију и за туђу помоћ и негу Фонду ПИО за моју ћерку као одрасло лице, првостепена комисија доноси решење да ћерка прима трајно новчану накнаду од 14.000 динара и да надаље нема потребе да излази на лекарску комисију, а укида се 6.000 динара које је до тада примала. Да ли моја ћерка има право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица? Корисници увећаног додатка имају бенефиције у плаћању комуналних услуга, а ми ни то право не можемо да остваримо.

Одговор: Право на увећану накнаду за помоћ и негу другог лица је првенствено инвалидско питање јер право могу остварити само лица која по процени лекара вештака имају 100 одсто телесно оштећење по једном основу, а корисници су права на помоћ и негу другог лица. Међутим, давањем одређених олакшица или ослобађањем од плаћања неких обавеза породицама које за члана имају и лице које је здравствено оштећено и по том основу остварују одређена права, ова права су попримала и социјални карактер. Док лекар вештак не потврди

да код Вашег детета постоји стопостотно телесно оштећење по једном основу, Ваше дете нема право на увећану накнаду за помоћ и негу другог лица. С обзиром на то да је Ваша ћерка сада корисник породичне пензије и накнаде за помоћ и негу другог лица код Фонда ПИО, а не више код центра за социјални рад, за сва даља права треба се обратити Фонду ПИО. Ако лекар вештак потврди да код Вашег детета постоји 100 одсто телесног оштећења по једном основу, увећани додатак ћете остварити код надлежног центра за социјални рад.

Бенефицирани стаж

? Јован Ј., Пирот: У последње време је било толико измена у вези са одласком у пензију, нарочито када је у питању бенефицирани стаж и снижавање границе, да се људи тешко сналазе. Ја сам рођен 1955. године. Имам укупно 28 година радног стажа, а од тога 12 година на пословима који су бенефицирани 12/14. Да ли испуњавам минималне услове за одлазак у пензију 2012. године и да ли уопште могу да остварим пензију на основу бенефицираног радног стажа? Ја сам још у радном односу, али не на радном месту са бенефицираним стажом.

Одговор: Тачно је да су се више пута мењали прописи у погледу снижења старосне границе за осигуранике који раде на пословима на којима се стаж рачуна са увећаним трајањем, а самим тим и услови за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања ових осигураника. По сада важећим прописима за осигуранике који су као Ви радили на радним местима где се стаж рачуна са увећаним трајањем 12/14 старосна

граница се снижава за сваких пет година проведених на овим пословима за једну годину. Ви сте на овим пословима провели 12 година што значи да старосна граница може да се снизи за две године, тј. моћи ћете да идете у старосну пензију када навршите 63 године живота. Ово све, наравно, под условом да се прописи до тада не мењају, као и да до краја радног века више не радите на пословима за које се стаж рачуна са увећа-

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ним трајањем. Такође, треба нагласити да се време проведено на боловању не рачуна у стаж

са увећаним трајањем, већ само време ефективно проведено на раду.

Део стажа из БиХ

? Мара Мацановић, Ваљево: Имам 58 година и 11 месеци живота и укупно 36 година и шест месеци радног стажа, од тога 18 година и шест месеци у БиХ. Да ли послодавац може да ме пошаље у пензију без мог пристанка ако не могу да остварим део пензије из Босне, без навршених 40 година стажа, односно 65 година живота?

Одговор: Закон о пензијском и инвалидском осигурању прописује само услове за остваривање права из ПИО, али не и под којим условима осигуранику престаје осигурање по сили закона. Према подацима које наводите, Ви испуњавате услов за остваривање права на старосну пензију у Србији. Међутим, према Закону о раду, осигурање престаје по сили закона и за мушкарца

и за жену када наврше 65 година живота и ако имају најмање 15 година стажа осигурања. То практично значи да по Закону о раду Ви имате право да радите до своје 65. године живота. При том послодавац није у обавези да цени чињеницу да ли Ви испуњавате услове за пензију и по прописима друге државе, овде се ради искључиво о примени националних прописа.

Потребни докази о раду

? Милосав Субић, Ћуприја: Моја тетка је радила 24 године како смо ми рачунали, али смо се изненадили када смо добили информацију да је у радној књижици уписано само четири године, а остале газде код којих је радила нису уплаћивале стаж за њен рад. Да ли она има право на старосну пензију јер има више од 68 година живота? Ако има право, молим Вас да ми кажете шта треба да спреми од документације?

Одговор: Услов за остваривање права на старосну пензију за осигураника жену је минимум 60 година живота и 15 година стажа осигурања. Ваша тетка испуњава услов по основу година живота јер је старија од 60 година. Што се тиче радног стажа, очигледно да је посредни неки неспоразум који би прво требало да покушате да решите са послодавцем. Уколико се спорна ситуација не реши са послодавцем, а Ваша тетка сматра да је оштећена,

цео случај треба пријавити инспекцији рада. При том је врло битно да Ваша тетка располаже доказима о раду код наведеног послодавца као што су уговори о раду или решења о ступању на рад, одсечци о зарадама, решења о годишњем одмору и сва друга писана документа која потврђују радни однос. Свакако треба проверити и податке регистроване у бази података матичне евиденције у надлежној филијали у Ћуприји.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	ИЗАЗИВАЧ КАВГЕ	МЕСТО У СРБИЈИ	СИМБОЛ ЛИТИЈУМА	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ АМЕРИЧКОГ ПЕВАЧА	СИТНИ ОТПАДАК СЛАМЕ	ОЗНАКА ЗА КАРАТ	ПРВАК, ШАМПИОН
КАВЕЗ ЗА ПТИЦЕ							
ВОЂА ХУНА „БИЧ БОЖИ“						СИМБОЛ СУМПОРА ОЛОВКА ЗА ШИМКАЊЕ	
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			КОЊСКИ ХОД ИЗДАТИ НАРЕДБУ				ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ ГЛУМЦА
ОЗНАКА ЗА ГРАМ		НОВЕЛИЈУМ СТ. ИМЕ ЗИМБАБВЕА			РИБАРСКО ДРУШТВО МАЊА ЖИЛА		
УРЕЂИВАЧ ИЗЛОГА							
САВЕЗНА АМЕРИЧКА ДРЖАВА							
НОСИЛАЦ НЕКЕ ИДЕЈЕ							
ПРОМЕНЉИВА РЕЧ, СИНГУЛАР							
СКАНДИ- НАВСКИ НЕБЕСНИЦИ				КИНЕСКА ДИНАСТИЈА ФОТОГРАФИ- САТИ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРАД У ЕГИПТУ ГРАД У РУМУНИЈИ					СИМБОЛ АЗОТА СЛЕДБЕНИК МАРИНИЗМА	
ПРЕПРЕЂЕЊАК (ТУР.)					ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА ВРСТА ЖИВОТИЊА		
СИМБОЛ РАДИЈУМА			ДРЖАВА У АЗИЈИ РАШЧЛАЊИ- ВАЊЕ				
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ВРСТА ЛИКЕРА АТИНСКИ ХЕРОЈ					
ПУСТИЊСКА ОБЛАСТ У ЕТИОПИЈИ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МЕСТО КОД ОМИША КОЛА ЗА МУНИЦИЈУ						
ТВ ВОДИТЕЉ МИЛАН							
МАЂАРСКИ ЛИРИЧАР, ЕНДРЕ				ИСИДОРА СЕКУЛИЋ АЛУМИНИЈУМ			ТОНА-МЕТАР (СКР.)
ЗАСУН НА ВРАТИМА					ИСТА СЛОВА ОЗНАКА ЗА ГАУС		
СПОЈ ЖИВЕ СА МЕТАЛИМА							

Милеико Косановић

Афоризми у призми

Политичка ситуација у Србији је за причу. Трагикомичну!

Пензионери немају много трошкова, захваљујући малим пензијама.

Српски стандард је тежак. Тешко га је поднети.

Српска привреда много трпи. Ми смо јуначки народ!

Корупција је као машинско уље. Добро подмазује.

Наше друштво је пуно савесних људи. Зато је толико сиротиње.

Пензија му траје до првог – бирцуза.

Србија је земља са невиђеним потенцијалом! Нико га није видео.

Памет и лепота могу да иду заједно, али често неће.

Светска економска криза није од јуче. Краде се деценијама.

Чуда су могућа! Воз из Београда јуче није каснио.

Невен Шијаков

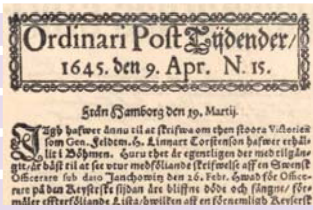
Дејан Палаковић

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: кумбара, Одоакар, маслина, пртинар, Енан, ра, Тир, пи, ек, Бо, т, н, ташна, трактор, настава, осмерац, старица, танин, пијаца, Маја, Ен, Ања, Ола, ке, смер, и, старт, шатор, и

Да ли сте знали ...

– да су најстарије новине на свету, „Пост-ок Инрикес Тиднигар“, основане 1645.

године, одлуком шведског парламента престале да из-

лазе у штампаној форми 1. јануара 2007. и од тада су доступне само на интернету?

– да лондонски „Тајмс“, једне од најстаријих и најутицајнијих британских, и једне од најуваженијих дневних новина у свету, излазе од 1785. године?

– да је „Њујорк тајмс“, основан 1851, до сада освојио 94 Пулицерове награде, више него иједан други лист у свету?

– да на листи најтиражнијих дневних новина прва четири места заузимају јапански листови, а први на том списку је „Јомиури шимбун“ са највећим тиражом на свету? Сваки дан се штампа више од 14 милиона примерака овог листа.

– да је најтиражнији европски лист (а пети на светској листи) турски „Хиријет“ са више од четири милиона и шестсто хиљада примерака дневно?

– да је најтиражнији периодични часопис на свету „ADAC Motorwelt“, који још од 1945. издаје Ауто-мото друштво Немачке? Лист излази једном месечно у тиражу од близу 14 милиона примерака.

– да историја српске породичне штампе почиње часописом „Славно-сербски магазин“, чији је оснивач и уредник био Захарије Орфелин, један од најобразованијих Срба свог времена? Магазин је штампан у Венецији, 1768. године.

– да су „Мале новине“ Пере Тодоровића, први слободни, комерцијални лист у Краљевини Србији, биле прављене по европским стандардима? То су прве српске новине које су на улици продавали колпортери, биле су претеча продаје огласног простора у штампи и достигале за оно доба импресивни тираж од око 30.000 примерака.

Пензионерски СОС

Батина има два краја а пензија два почетка.

Мом одласку у пензију од мене се више радује мој син. Треба му неко ко ће у селу да чува козе.

Ни у старачком дому за мене нема места. Не дораста ми пензија.

Моја држава се задужује код држава у свету. Ја само код ње. Само смо код бога солвентни.

Од пензије до пензије нарастају ми тензије. Лекари никако да пронађу узрок притиска.

Удала бих се за добродостојећег пензионера. Шифра „Слатководна риба“.

Није ми баш стало колика је пензија ни колико ћу брзо да је истрошкарим. Битније је колико ћу дуго да је примам.

Моје изгубљене идеале ко нађе, нека без захвалности задржи.

Ђуро Милекић

Доскоци

Они што су пали с Марса доказали су да на тој планети има живота.

Непријатељи разних боја побољшавају колорит наше земље на међународној сцени.

Пробаво сам дрогу и политику. Јача политика!

Турци нам се свете за убиство цара Мурата. Туку нас ТВ серијама.

Лепе жене су нескромне. Хтеле би да буду и паметне.

Живим од пензије, а умем и да се шалим.

Тај филм више нећете гледати! Биоскопску салу смо издали за свадбе и испраћаје.

Нико није невин, док се не докаже супротно.

Живот тече даље. Од мене.

Почиње предизборна трка. Моли се народ да се уклони са стазе!

Раде Ђерговић

